

ЗАВОД ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ
ул. Стари шор 47, 22000 Сремска Митровица

e-mail: info@zdravlje-sm.org.rs
web: www.zdravlje-sm.org.rs

Тел: 022/610-511

Тел/Факс: 022/636-509

Жиро рачун: 840-209667-75

АНАЛИЗА ЗДРАВСТВЕНОГ СТАЊА СТАНОВНИШТВА СРЕМСКОГ ОКРУГА ЗА 2018. ГОДИНУ

Завод за јавно здравље Сремска Митровица представља регионалну установу Сремског округа, која прати и анализира здравствено стање становништва, као и рад здравствених установа и организацију здравствених служби у Сремском округу, а све у складу са законском регулативом.

У припреми ове анализе коришћени су подаци добијени редовном здравствено статистичком евиденцијом, односно на основу статистичких извештаја које здравствене установе достављају Заводу за јавно здравље Сремска Митровица.

Анализа здравственог стања становништва Срема у 2018. години указује на то да је здравствено стање детерминисано актуелним демографским, географским, културним и традиционалним специфичностима, које различитим механизмима утичу на здравље становништва.

Још увек доминирају хронична незаразна обољења, имајући у виду недовољно развијену свест грађана о значају превенције истих обољења, за које су одговорни у већини случајева доприноси ризико фактори а који су резултат навика и понашања који утичу на здравље. Ти фактори су: пушење, неправилна исхрана, физичка неактивност, гојазност и др. Све то указује на сталну потребу мултисекторске сарадње унутар целог друштва, потребу спровођења свих активности из области промоције здравља, јер промоција здравља захтева координирану акцију свих заинтересованих страна: републичке и покрајинске владе, здравственог, социјалног, економског и других сектора, невладиних и добровољних организација, локалних власти, индустрије, привреде и мас медија. Здравствена заштита је оријентисана према пацијенту као и очувању и унапређењу здравља становништва, а брига за здравље је обавеза целокупне заједнице.

Промоција здравља, здравствено стање становништва као и све активности на његовом унапређењу, превазилазе здравствену заштиту у смислу да постају тема за ствараоце политике у свим секторима и на свим нивоима и на тај начин подстичу све одговорне чиниоце да буду свесни последица које њихове одлуке могу имати по здравље као и да прихвате одговорност за здравље. Анализа здравственог стања становништва представља један од најрелевантнијих аргумената за евалуацију ефикасне имплементације здравствене политике, али и дефинисаних стратешких опредељења у здравственом и другим секторима у заједници.

Демографски показатељи

Становништво мења своја структурна обележја под утицајем бројних фактора, и као таква динамична појава стално се креће. Природно кретање становништва подразумева промене у укупном броју становника као последица рађања (наталитет) и умирања (морталитет). Број рођених је позитивна, а број умрлих негативна компонента кретања становништва.

Један од основних показатеља демографске ситуације једне територије је **број становника**. Сремски округ је територија са 300.988 становника (процена 2017. године, демографија, ИЗЈЗ Србије Батут).

Важан индикатор старосне структуре је и **зрелост становништва** која говори о процентуалном учешћу особа старих више од 65 година у укупној популацији и уколико је већа од 10%, становништво је врло старо (према критеријумима Уједињених нација). На територији Сремског округа, према овим критеријумима, становништво је изразито старо и учешће у укупној популацији, категорије старије од 65 година је 18,9% (у 2016. години била је 18,5%).

Наталитет или рађање представља број живорођене деце на 1000 становника на једној одређеној територији у току календарске године. Стопа наталитета је ниска.

Општа стопа **морталитета** представља број умрлих на једној територији на 1000 становника и сматра се високом ако је њена вредност изнад 12‰. На територији Сремског округа, израчуната стопа за 2017. годину износи 13,9‰.

За анализу природног кретања становништва користи се и **стопа природног прираштаја** и представља разлику између броја живорођених и умрлих у одређеном временском периоду на једној територији, изражену на 1000 становника. За 2013. годину, за Сремски округ износи - 5,3.

Према подацима Републичког Завода за статистику, 2013. година, расположиви подаци су за очекивану дужину живота за период 2011.-2013. године, и то за мушки пол је 71,9 година, а за женски пол је 77,2.

Табела број 1- Број порођаја према здравственој установи и месецима

У 2018. години, укупан број порођаја на територији Сремског округа, био је 1.448, и то у Општој болници Сремска Митровица. У табели број 1 приказан је и број порођаја по месецима у току године.

Округ/ Назив установе	Укупно	Јан	Феб	Мар	Апр	Мај	Јун	Јул	Авг	Сеп	Окт	Нов	Дец
Општа болница													
Сремска Митровица	1448	139	101	100	113	100	99	137	156	142	120	130	111
Сремски округ	1448	139	101	100	113	100	99	137	156	142	120	130	111

На територији Сремског округа, у 2018. години, укупан број рођене деце је 1.465. Сви порођаји су обављени у Општој болници Сремска Митровица. Од тога је 1.464 живорођених, а једна беба је мртворођена. Табела број 2 приказује стање по месецима током целе године.

Табела број 2 - Број рођене деце према здравственој установи и месецима

Округ/ Назив установе	Укупно	Јан	Феб	Мар	Апр	Мај	Јун	Јул	Авг	Сеп	Окт	Нов	Дец
Општа болница Сремска Митровица	1465	140	102	101	116	102	99	137	160	145	120	132	111
Живорођено	1464	140	102	101	116	102	99	137	160	144	120	132	111
Мртворођено	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
Сремски округ	1465	140	102	101	116	102	99	137	160	145	120	132	111

Укупан број породиља у 2018. години на територији Срема је 1.448, и то у Општој болници Сремска Митровица, табела број 3.

Табела број 3 - Број породиља према здравственој установи и старосним групама

Здравствена установа	Узраст							Укупно
	До 15	16-19	20-29	30-39	40-44	45-49	50+	
Општа болница Сремска Митровица	3	56	774	589	24	2	0	1448
Сремски округ	3	56	774	589	24	2	0	1448

Када се анализирају прекиди трудноће, било их је у 2018. години 246, од тога 223 у Општој болници Сремска Митровица и 23 прекида у Дому здравља Рума (табела број 4).

Табела број 4 - Прекиди трудноће

Сремски округ 2018. година	Број прекида трудноће
Укупно	246
Општа болница Сремска Митровица	223
Дом здравља Рума	23

Морталитет (умирање) и **морбидитет** (обољевање) су негативни показатељи здравственог стања становништва, и веома су значајни приликом израде ове анализе.

МОРТАЛИТЕТ

Морталитет је негативна компонента природног кретања становништва. Стопа морталитета је важан показатељ здравственог стања становништва и представља резултат деловања биолошких, економских и здравствених фактора. Такође, кретање стопе морталитета, уз морбидитет, служи за оцену ефикасности здравствене заштите, као и здравствене и социјалне политике земље.

Водећи узроци смрти одраслог становништва у Сремском округу у 2018. години су:

- Болести система крвотока (I) (50,99%)
- Тумори (C) (20,10%)
- Болести жлезда са унутрашњим лучењем, исхране и метаболизма (E) (5,32%)
- Болести нервног система (G) (4,42%)
- Болести система за дисање (J) (4,37%)
- Душевни поремећаји и поремећаји понашања (F) (3,70%)
- Болести система за варење (K) (3,58%)
- Симптоми, знаци и патолошки клинички и лабораторијски налази (R) (1,84%)
- Болести мокраћно-полног система (N) (1,60%)
- Други спољни узроци повређивања (X) (1,19%)

Најређи узроци смртности су:

- Повреде, тровања и последице деловања спољних фактора (S) (0,02%)
- Повреде, тровања и последице деловања спољних фактора (T) (0,02%)
- Стања у порођајном периоду (P) (0,02%)
- Фактори који утичу на здравствено стање и контакт са здравственом службом (Z) (0,02%)
- Урођене наказности, деформације и хромозомске ненормалности (Q) (0,05%)
- Други спољашњи узроци повређивања (Y) (0, 5%).

ЗАВОД ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ
ул. Стари шор 47, 22000 Сремска Митровица

e-mail: info@zdravlje-sm.org.rs
web: www.zdravlje-sm.org.rs

Тел:022/610-511

Тел/Факс:022/636-509

Жиро рачун: 840-209667-75

Табела број 5 - Структура морталитета у Сремском округу

АНАЛИЗА МОРТАЛИТЕТА У СРЕМУ	2014.		2015.		2016.		2017.		2018.	
	број	%	број	%	број	%	број	%	број	%
Узроци умирања(према групама болести)										
Болести система крвотока (I)	1875	51,38%	1905	47,58%	1880	47,09%	2094	49,62%	2136	50,99%
Тумори (C)	813	22,28%	866	21,63%	885	22,17%	850	20,14%	842	20,10%
Симптоми, знаци и патолошки клинички и лабораторијски налази (R)	177	4,85%	152	3,80%	72	1,80%	78	1,85%	77	1,84%
Болести система за дисање (J)	135	3,70%	168	4,20%	147	3,68%	187	4,43%	183	4,37%
Болести система за варење (K)	112	3,07%	133	3,32%	121	3,03%	118	2,80%	150	3,58%
Повреде, тровања и последике деловања спољних фактора (S)	1	0,03%	5	0,12%	0	0,00%	1	0,02%	1	0,02%
Болести жлезда са унутрашњим лучењем (E)	158	4,33%	288	7,19%	268	6,71%	285	6,75%	223	5,32%
Болести нервног система (G)	96	2,63%	121	3,02%	142	3,56%	172	4,08%	185	4,42%
Повреде, тровања и последике деловања спољних фактора (T)	2	0,05%	1	0,02%	0	0,00%	0	0,00%	1	0,02%
Болести мокрајно- полног система (N)	51	1,40%	48	1,20%	69	1,73%	76	1,80%	67	1,60%
Други спољашњи узроци повређивања (X)	71	1,95%	68	1,70%	66	1,65%	41	0,97%	50	1,19%
Други спољашњи узроци повређивања (Y)	10	0,27%	5	0,12%	9	0,23%	9	0,21%	2	0,05%
Заразне болести и паразитарне болести (A)	7	0,19%	11	0,27%	14	0,35%	10	0,24%	17	0,41%
Тумори и болести крвотворних органа и поремећаји имунитета (D)	10	0,27%	18	0,45%	20	0,50%	23	0,55%	22	0,53%
Душевни поремећаји и поремећаји понашања (F)	77	2,11%	155	3,87%	232	5,81%	202	4,79%	155	3,70%

ЗАВОД ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ
ул. Стари шор 47, 22000 Сремска Митровица

e-mail: info@zdravlje-sm.org.rs
web: www.zdravlje-sm.org.rs

Тел:022/610-511

Тел/Факс:022/636-509

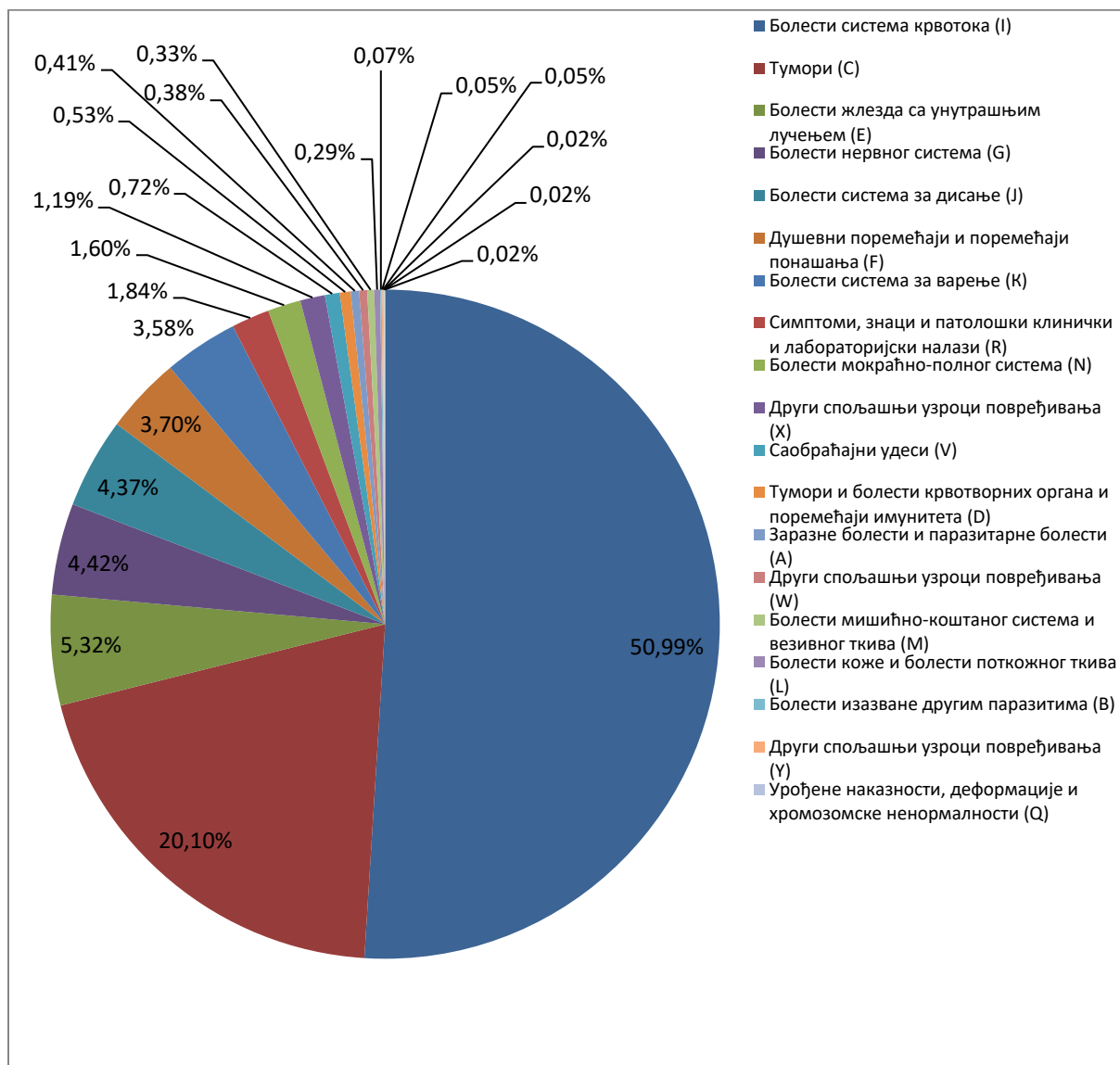
Жиро рачун: 840-209667-75

Други спољашњи узроци повређивања (W)	18	0,49%	16	0,40%	16	0,40%	19	0,45%	16	0,38%
Болести мишићно-коштаног система и везивног ткива (M)	4	0,11%	9	0,22%	5	0,13%	15	0,36%	14	0,33%
Болести коже и болести поткожног ткива (L)	7	0,19%	5	0,12%	7	0,18%	12	0,28%	12	0,29%
Стања у порођајном периоду (P)	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	1	0,02%	1	0,02%
Саобраћајни удеси (V)	20	0,55%	29	0,72%	34	0,85%	26	0,62%	30	0,72%
Фактори који утичу на здравствено стање и контакт са здравственом службом (Z)	0	0,00%	0	0,00%	1	0,03%	0	0,00%	1	0,02%
Болести изазване другим паразитима (B)	5	0,14%	1	0,02%	4	0,10%	0	0,00%	3	0,07%
Урођене наказности, деформације и хромозомске ненормалности (Q)	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	1	0,02%	2	0,05%
укупно:	3649	100%	4004	100%	3992	100%	4220	100%	4189	100%

Анализирајући структуру морталитета уочава се нешто већи проценат умрлих од кардиоваскуларних болести као и од болести система за варење. Процент умрлих од малигнитета, као и од групе болести - Симптоми, знаци и патолошки клинички и лабораторијски налази - има приближно исти проценат умрлих и у 2017. и у 2018. години. Процент умрлих од болести жлезда са унутрашњим лучењем мањи је у односу на претходну годину.

Графикон број 1 - Структура морталитета у Сремском округу за 2018. годину

ЗАВОД ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ
ул. Стари шор 47, 22000 Сремска Митровица

e-mail: info@zdravlje-sm.org.rs
web: www.zdravlje-sm.org.rs

Тел:022/610-511

Тел/Факс:022/636-509

Жиро рачун: 840-209667-75

У 2018. години када посматрамо појединачне дијагнозе, највећи број становника Сремског округа умро је од инфаркта мозга 10,55%, затим од болести срца узрокованих повишеним крвним притиском 9,19%, обољења срчаног мишића 7,73%, недовољне функције срца 5,13%, карцинома душника и плућа 4,77%, хроничне исхемијске болести срца 3,72% и акутног инфаркта 3,10%.

Табела број 6 - Структура морталитета по дијагнозама

МКБ	Број	Процент
I63	442	10,55%
I11	385	9,19%
I42	324	7,73%
I50	215	5,13%
C34	200	4,77%
I25	156	3,72%
I21	130	3,10%
I10	125	2,98%
G30	102	2,43%
E11	95	2,27%
E10	76	1,81%
J44	76	1,81%
C18	63	1,50%
C50	62	1,48%
F03	60	1,43%
Остало	1678	40,06%
Укупно	4189	100,00%

Табела број 7 - Најчешће болести као узроци смртности по полу у Сремском округу:

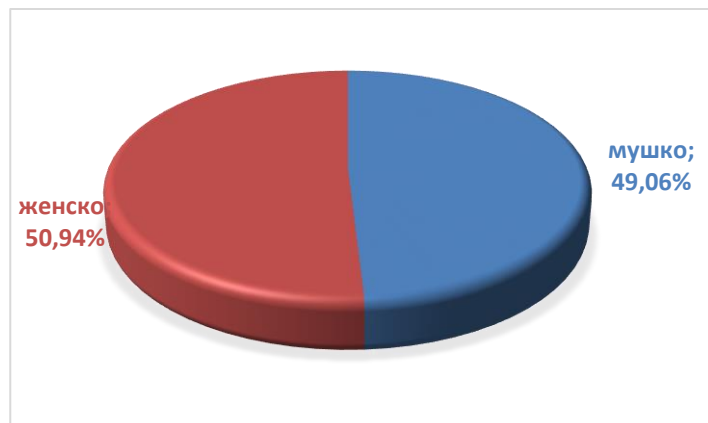
МКБ	МУШКО		ЖЕНСКО		Укупно Број	Укупно Процент
	Број	Процент	Број	Процент		
I63	186	4,44%	256	6,11%	442	10,55%
I11	154	3,68%	231	5,51%	385	9,19%
I42	133	3,17%	191	4,56%	324	7,73%
I50	104	2,48%	111	2,65%	215	5,13%
C34	142	3,39%	58	1,38%	200	4,77%
I25	84	2,01%	72	1,72%	156	3,72%
I21	82	1,96%	48	1,15%	130	3,10%
I10	51	1,22%	74	1,77%	125	2,98%
G30	37	0,88%	65	1,55%	102	2,43%
E11	49	1,17%	46	1,10%	95	2,27%
E10	33	0,79%	43	1,03%	76	1,81%
J44	41	0,98%	35	0,84%	76	1,81%
C18	33	0,79%	30	0,72%	63	1,50%
C50		0,00%	62	1,48%	62	1,48%
F03	17	0,41%	43	1,03%	60	1,43%
Остало	909	21,70%	769	18,36%	1678	40,06%
Укупно	2.055	49,06%	2134	50,94%	4.189	100,00%

Структура морталитета по полу у Сремском округу говори да је женски пол доминантан код морталитета у већем броју почетних дијагноза: инфаркта мозга 6,11%, болести срца узрокованих повишеним крвним притиском 5,51%, обољења срчаног мишића са 4,56%, недовољне функције срца 2,65%, затим од хипертензије 1,77%, алцхајмера 1,55% и шећерне болести 1,03%.

Морталитет мушког пола је доминантнији када су у питању карцином душника и плућа 3,39%, хроничне исхемијске болести срца 2,01%, акутног инфаркта 1,96%, шећерне болести, инсулинонезависног облика 1,17% и хронична опструктивна болест плућа 0,98%.

Графикон број 2 - Сремски округ

У структури општег морталитета особе мушког пола заступљене су са 49,06% учесталости а женски пол је заступљен у проценту од 50,94%.

Табела број 8 - Најчешће болести као узроци смртности у Сремском округу у 2018. години из групе кардиоваскуларних болести:

МКБ	Број	Процент
I63	442	20,69%
I11	385	18,02%
I42	324	15,17%
I50	215	10,07%
I25	156	7,30%
I21	130	6,09%
I10	125	5,85%
I61	57	2,67%
I46	56	2,62%
I70	48	2,25%
I69	40	1,87%
I20	37	1,73%
I35	14	0,66%
I49	13	0,61%
I48	12	0,56%
Остало	82	3,84%
Укупно	2136	100,00%

Водећи узроци смртности из групе кардиоваскуларних болести у Сремском округу су: инфаркт мозга (20,69%), болест срца узрокована повишеним крвним притиском (18,02%), обољење срчаног мишића (15,17%), недовољна функција срца (10,07%), хронична исхемијска болест срца (7,30%), акутни инфаркт срца (6,09%) и хипертензија (5,85%).

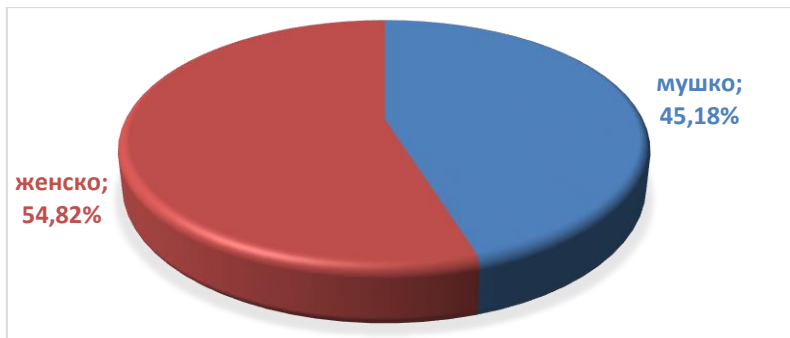

Табела број 9 - Морталитет - кардиоваскуларне болести по полу/Сремски округ

МКБ	мушко		женско		укупно	
	Број	Процент	Број	Процент	Број	Процент
I63	186	8,71%	256	11,99%	442	20,69%
I11	154	7,21%	231	10,81%	385	18,02%
I42	133	6,23%	191	8,94%	324	15,17%
I50	104	4,87%	111	5,20%	215	10,07%
I25	84	3,93%	72	3,37%	156	7,30%
I21	82	3,84%	48	2,25%	130	6,09%
I10	51	2,39%	74	3,46%	125	5,85%
I61	30	1,40%	27	1,26%	57	2,67%
I46	31	1,45%	25	1,17%	56	2,62%
I70	18	0,84%	30	1,40%	48	2,25%
I69	18	0,84%	22	1,03%	40	1,87%
I20	11	0,51%	26	1,22%	37	1,73%
I35	7	0,33%	7	0,33%	14	0,66%
I49	7	0,33%	6	0,28%	13	0,61%
I48	4	0,19%	8	0,37%	12	0,56%
Остало	45	2,11%	37	1,73%	82	3,84%
Укупно	965	45,18%	1.171	54,82%	2.136	100,00%

Што се тиче полне структуре морталитета од кардиоваскуларних обољења, као најчешћег узрока смртности у 2018. години, уочава се нешто већи проценат умирања женске популације од кардиоваскуларних болести 54,82%, док је мушка популација заступљена са 45,18%.

Графикон број 3 - Однос полова/ умрли од кардиоваскуларних болести Сремски округ

У структури општег морталитета у Срему, женска популација је заступљена са 54,82%, а мушка популација са 45,18%.

Анализирајући морталитет од малигну оболјења, закључује се да се током 2018. године највише умирало од злоћудних тумора плућа и душника, дебелог црева, затим дојке, тумора задњег црева, злоћудног тумора без означене локализације, тумора кестењаче, желуца и гуштераче (табела број 10).

Табела број 10 - Најчешћа малигна оболјења као узроци морталитета у Сремском округу

МКБ	укупно број	укупно %
C34	200	23,75%
C18	63	7,48%
C50	62	7,36%
C20	52	6,18%
C80	49	5,82%
C61	45	5,34%
C16	43	5,11%
C25	39	4,63%
C71	29	3,44%
C22	28	3,33%
C67	20	2,38%
C64	16	1,90%
C56	15	1,78%
C32	15	1,78%
C53	15	1,78%
Остало	151	17,94%
Укупно	842	100,00%

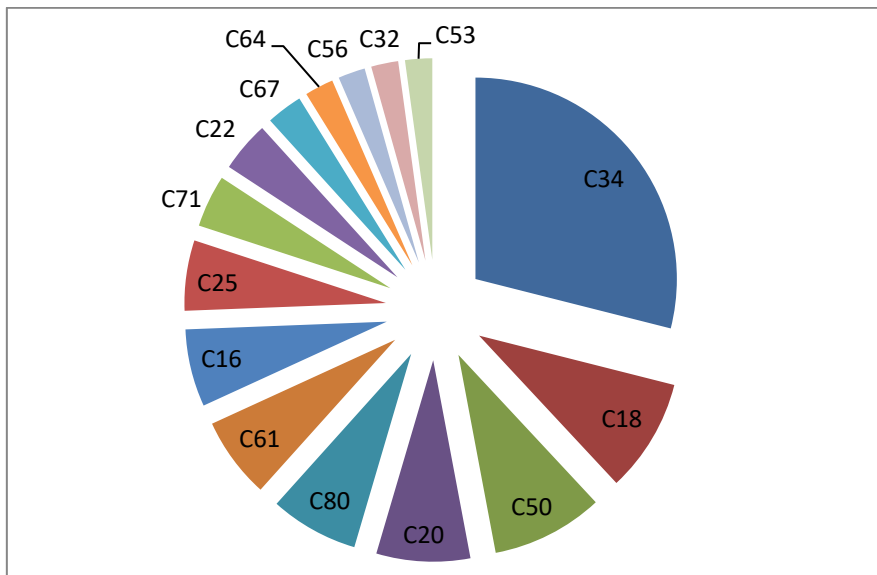

Табела број 11 - Морталитет од малигнух болести, по полу /Сремски округ/2018. година

МКБ	МУШКО		ЖЕНСКО		укупно број	укупно %
	Број	%	Број	%		
C34	142	16,86%	58	6,89%	200	23,75%
C18	33	3,92%	30	3,56%	63	7,48%
C50		0,00%	62	7,36%	62	7,36%
C20	26	3,09%	26	3,09%	52	6,18%
C80	25	2,97%	24	2,85%	49	5,82%
C61	45	5,34%		0,00%	45	5,34%
C16	32	3,80%	11	1,31%	43	5,11%
C25	18	2,14%	21	2,49%	39	4,63%
C71	13	1,54%	16	1,90%	29	3,44%
C22	16	1,90%	12	1,43%	28	3,33%
C67	17	2,02%	3	0,36%	20	2,38%
C64	12	1,43%	4	0,48%	16	1,90%
C56		0,00%	15	1,78%	15	1,78%
C32	14	1,66%	1	0,12%	15	1,78%
C53		0,00%	15	1,78%	15	1,78%
Остало	81	9,62%	70	8,32%	151	17,94%
Укупно	474	56,29%	368	43,71%	842	100,00%

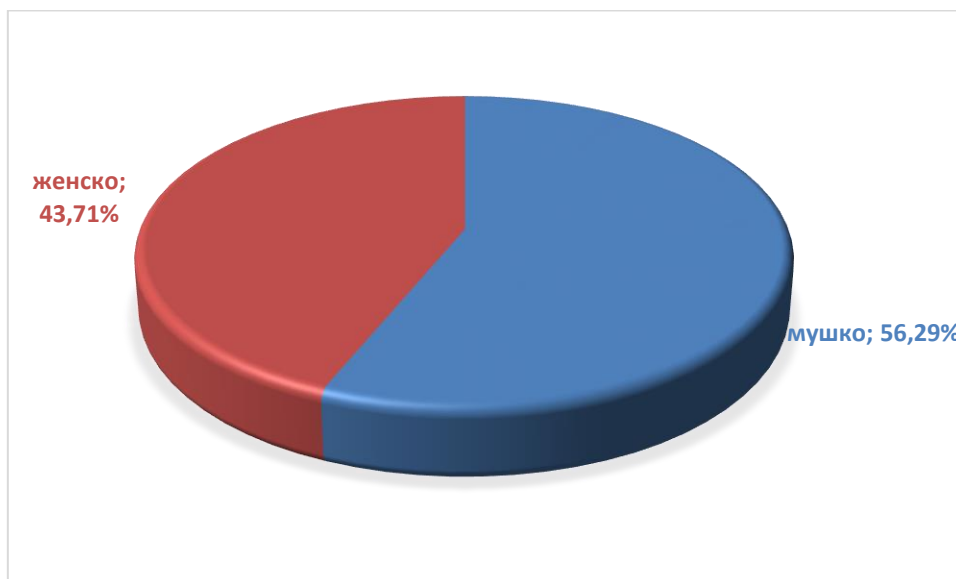
Што се тиче полне структуре морталитета од малигнух болести у 2018. години, уочава се нешто већи проценат умирања женске популације од злоћудног тумора гуштераче 2,49% и тумора мозга 1,90%, док је морталитет мушке популације у већем проценту од тумора душника и плућа са 16,86%, желуца са 3,80% и јетре и у жучним каналима са 1,90%.

Графикон број 4 - Најчешћа малигна обољења

У структури морталитета од малигнух обољења особе мушког пола заступљене су са 56,29% учесталости. Женски пол заступљен је у проценту од 43,71%.

Графикон број 5 - Однос полова умрлих од малигнух обољења

Највећи социјално медицински значај имају **масовне незаразне болести (МНБ)**, како у структури морталитета (умирања) тако и у структури морбидитета (разбојевања). Масовне незаразне болести, као што су: кардиоваскуларне, малигне, дијабетес, ментални поремећаји, хронична плућна обољења и друго, већ дуго представљају водеће узроке смртности и морбидитета не само у развијеним земљама него и у земљама у развоју. Масовне незаразне болести су универзална обољења. Њихова општа карактеристика је рани почетак, дуг и прогресијентан ток, оштећења организма која се могу реперкутовати смањењем опште и професионалне способности. Ради се о широкој лепези болести које показују високу фреквенцу и динамику раста. Присутнија су у старијим добним групама, али то не значи да се може ставити знак једнакости између ових болести и старења. Нити су оне искључиво болести старих особа, нити су старе особе искључиво хронични болесници. Подаци рутинске статистике и истраживања становништва указују да се талас епидемије ових болести све више помера ка радно активном становништву где као такве чине најзначајније узроке оболевања, одсуствовања са посла, инвалидитета и прераног умирања.

Морбидитет или обољевање спада у најважније индикаторе здравственог стања становништва, јер даје увид у разбојевање и онеспособљеност становништва. Морбидитет се исказује стопама, и то: општа стопа морталитета, специфична стопа, инциденца, преваленца, трајање оболевања као и показатељи ризика оболевања. Рутинска здравствена статистика обезбеђује информације о раширености појединих обољења, али само у делу становништва који је користио здравствену заштиту. То је регистровани морбидитет који се може поделити на ванболнички и болнички.

Ванболнички морбидитет

Основне карактеристике ванболничког морбидитета биће приказане кроз регистрована обољења у службама примарне здравствене заштите и то из статистичких извештаја о раду наведених служби у установама Сремског округа за 2017. годину и то за следеће службе/службе за здравствену заштиту деце, школске деце и омладине, службе опште медицине и службе медицине рада, службе стоматолошке здравствене заштите.

Велики значај имају показатељи регистрованог **морбидитета**-разбојевања. Укупан морбидитет Сремског округа, током 2018. године у служби опште медицине је 492.442, а у служби медицине рада он износи 16.778 (табела број 12).

Служба опште медицине и медицине рада

У структури морбидитета становништва, старијег од 19 година, у служби **опште медицине**, где највећи број корисника здравствене заштите остварује контакт са здравственом службом, водеће-прво место имају болести кардиоваскуларног система са 17,8% (18,3% учешћа у 2017. години), болести система за дисање са 11,8% учешћа (11,5% у 2017. години), и на трећем месту су болести коштаног мишићног система и везивног ткива са 8,2% (8,6% учешћа у 2017. години). Дат је и приказ најчешћих обољења у служби **медицине рада** (табела број 12). У тој служби највећи број оболелих је од болести система за дисање (12,5%), од болести крвних судова (12%) и на трећем месту су болести коштаног система и везивног ткива са 10%.

Табела број 12 - Најчешће болести током 2018 . године / Сремски округ

Најчешће болести	Општа медицина		Медицина рада	
	Број	%	Број	%
Болести система за дисање J00-J99	57.997	11.77	2.089	12.45
Болести система крвотока Z00-Z99	87.570	17,78	2.004	11.94
	85.205	17.30	2.475	14.75
Болести коштаног система и везивног ткива	40.461	8,21	1.674	9.97
Малигне	4.854	0.98	69	0.41
Остале	216.335	43.93	8.467	50.46
Укупан морбидитет	492.422	100	16.778	100

У служби **опште медицине**, **кардиоваскуларне болести** су група обољења која у укупном морбидитету узимају учешће 17,8%, од тога значајну учесталост заузимају артеријска хипертензија и поремећаји спроводног система срца и аритмије. У служби **медицине рада**, кардиоваскуларне болести заузимају учешће са 11,9%, од тога артеријска хипертензија 4,6%, исхемијске болести срца са 1,08% и поремећаји спроводног система срца и аритмије 0,87% (табела број 13).

Табела број 13 - Најчешће кардиоваскуларне болести-2018. година/ Сремски округ

Кардиоваскуларне болести	Општа медицина		Медицина рада	
	број	%	број	%
Кардиоваскуларне болести свега	87.570	17,78	2.004	11.94
Повишен крвни притисак	59.443	12.07	778	4.63
Друге болести срца	3.349	0.68	99	0.59
Поремећаји спроводног система срца и аритмије	6.644	1.34	147	0.87
Друге исхемијске болести	4.329	0.87	182	1.08
Хемороиди			178	1.06
Остале	404.852	82.21	14.774	88.05
Укупан морбидитет	492.422	100	16.778	100

Табела број 14 - Најчешће болести из групе болести система за дисање - 2018. година / Сремски округ

Болести система за дисање J00-J99	Општа медицина	
	Број оболелих	процент (%)
Болести система за дисање-свега	57.997	11.77
J02-J03	19.341	3.92
J00-J01,J05-J06	12.487	2.53
Бронхитис J20-J21	7.072	1.43
Остале	434.425	88.22
Укупан морбидитет	492.422	100

Табела број 15 - Болести мишићно - коштаног система у 2018. години/Сремски округ

Болести мишићно –коштаног система	Општа медицина		Медицина рада	
	број	процент	број	процент
M00-M99 свега	40.461	8.21	1.674	9.97
Друга обољења леђа	20.191	4.10	776	4.62
M15-M19	5.265	1.06	181	1.07
Друга обољења зглобова	4.436	0.90	152	0.90
M50-M51			205	1.22
Остале	451.961	91.78	15.104	90.02
Укупан морбидитет	492.422	100	16.778	100

Малигна обољења у укупном морбидитету у 2018. години на територији Сремског округа, када је у питању општа медицина, учествују са 0,98%. Најчешћи малигнитети на нашој територији су: малигнитет дојке, малигнитет бронха и плућа, малигнитет ректосигмоидног споја дебелог црева и малигнитет дебелог црева. Анализом малигнитета у служби медицине рада уочава се број оболелих - 69 или 0,4% учешћа у укупном морбидитету у овој служби (табела број 16).

Табела број 16 - Најчешћи малигнитети у 2018. години Сремски округ

Малигна обољења	Општа медицина		Медицина рада	
	број	процент	број	Процент
Малигнитети – свега	4.854	0.98	69	0.41
Малигни тумор дојке	697	0.14	17	0.10
Малигни тумор плућа, трахеје и бронха	486	0.09	13	0.07
C73-C80,C97	483	0.09	3	0.01
Злоћудни тумори ректосигмоидног споја дебелог црева	513	0.10	4	0.02
Остале	487.568	99.01	16.709	99.58
Укупан морбидитет	492.422	100	16.778	100

Табела број 17 - Фактори који утичу на здравствено стање и контакт са здравственом службом / 2018. година / Сремски округ

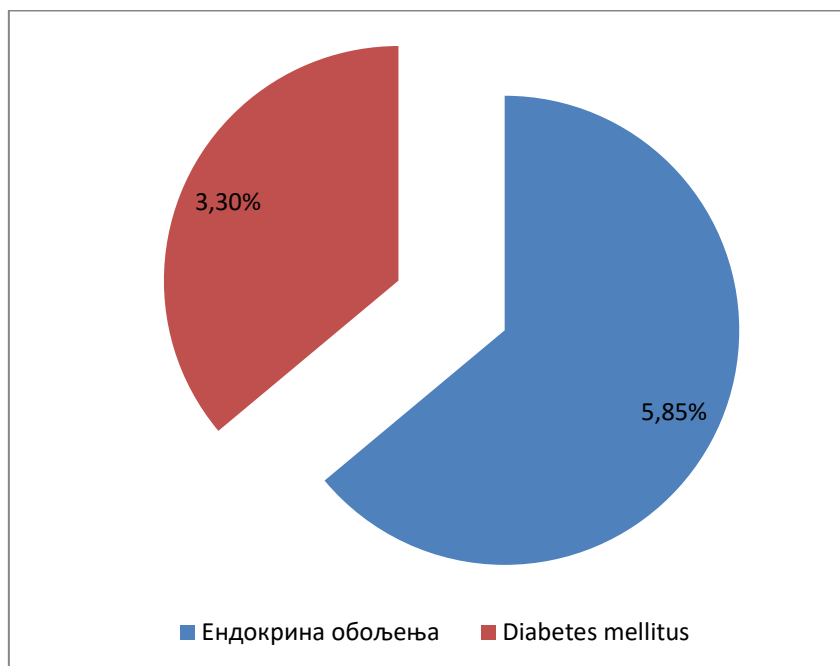
Z00-Z99	Општа медицина		Медицина рада	
	број	процент	број	процент
Z00-Z99 укупно	85.205	17.30	2.475	14.75
Z31-Z33, Z37, Z55-Z99	31.070	6.30	654	3.89
Z20, Z22-Z29	9.877	2.00	95	0.56
Z00-Z13	40.471	8.21	1.723	10.26
Остале	407.217	82.69	14.303	85.24
Укупан морбидитет	492.422	100	16.778	100

Табела број 18 - Најчешће ендокрине болести у 2018. години / Сремски округ

Ендокрине болести	Општа медицина		Медицина рада	
	број	процент	број	процент
Ендокрине укупно	28.839	5.85	902	5.37
E10-E14	16.269	3.30	203	1.20
Други поремећаји жлезда са унутрашњим лучењем	6.736	1.36	136	0.80
Други поремећаји штитасте жлезде	4.105	0.83	163	0.97
Остале	463.583	94.14	15.876	94.62
Укупан морбидитет	492.422	100	16.778	100

У структури укупног морбидитета (492.422), у служби опште медицине **ендокрине болести** узимају учешће са 5,85% (28.839 случаја), од чега је дијабетес меллитус заступљен највише и то са 3,30% или 16.269 случајева. (табела број 18 и графикон број 6).

Графикон број 6. - Дијабетес мелитус у структури ендокриних обољења у Срему/2018. година-служба опште медицине

Што се тиче **болести система за варење**, оне у укупном морбидитету узимају учешће са 4,31%. Анализирајући здравствено стање током 2018. године, уочено је да су највише заступљене група болести друге болести једњака, желуца и дванаестопалачног црева – 0,99%, затим друге болести црева и потрбушнице -0,93 и на трећем месту су гастритис и дуоденитис – 0,85 (табела број 19).

Табела број 19 - Најчешће болести система за варење /Сремски округ 2018/

	Општа медицина		Медицина рада	
	број	процент	број	процент
К00-К93 укупно	21.252	4.31	1.384	8.24
Друге болести једњака, желуца и дванаестопалачног црева	4.876	0.99	317	1.88
Друге болести црева и потрбушнице	4.590	0.93	107	0.63
Гастритис и дуоденитис	4.193	0.85	327	1.94
Остале	471.170	95.68	15.39	91.75
			4	
Укупан морбидитет	492.422	100	16.77	100
			8	

У укупном морбидитету службе опште медицине, **ментална обољења** узимају учешће са 3,69% или 18.202 оболела случаја. Најчешћа обољења из ове групе болести у 2018. години су: неуротски, стресогени и соматиформни поремећаји F40-F48, поремећаји расположења - афективни поремећај F30-F39, као и други душевни поремећаји и поремећаји понашања F04-F09, F50-F69, F80-F99. Када је у питању медицина рада, најзаступљенија обољења из ове групе болести су неуротски, стресогени и соматиформни поремећаји (1,93%) и поремећаји расположења-афективни поремећај F30-F39 са 1,15%. (табела број 12 и графикон број 7).

Табела број 20 - Душевни поремећаји и поремећаји понашања у 2018. години/Сремски округ

Душевни поремећаји и поремећаји понашања	Општа медицина		Медицина рада	
	број	процент	број	процент
Душевни поремећаји и поремећаји понашања укупно	18.202	3.69	745	4.44
Неуротски, стресогени и соматиформни поремећаји	6.266	1.27	324	1.93
Поремећаји расположења	5.642	1.14	194	1.15
Други душевни поремећаји и поремећаји понашања F20-F29	2.283	0.46	24	0.14
			129	0.76
Остале	474.220	96.30	16.033	95.55
Укупно	492.422	100	16.778	100

Графикон број 7. Учешће менталних обољења у укупном морбидитету

Служба за здравствену заштиту школске деце

У служби за здравствену заштиту школске деце укупно регистровани морбидитет у 2018. години за Сремски округ је 115.554, што је мање него претходне године (119.004). Највећи удео у укупном морбидитету ове службе, има група болести под називом Фактори који утичу на здравствено стање и контакт са здравственом службом (38.622) или 33,4%, затим болести система за дисање (32.754) или 28,3% и на трећем месту група заразних болести и паразитарних са 13.543 оболелих или 11,7%, (табела број 21).

Табела број 21 - Најчешће болести у служби за здравствену заштиту школске деце- Сремски округ (2017/2018 година)

Најчешће болести	Школски диспанзер			
	2017.		2018.	
	број	%	број	%
Болести система за дисање J00-J99	31.532	26,5	32.754	28,3
Заразне болести и паразитарне болести A00-J99	11.423	9,6	13.543	11,7
Фактори који утичу на здр.стање и контакт са здр.службом Z00-Z99	36.800	30,9	30.635	26,54
Остале	39.249	33	38.622	33,4
Укупан морбидитет	119.004	100	115.554	100

Када посматрамо службу за **предшколску децу**, укупно регистровани морбидитет за 2018. годину Сремског округа је 116.912, што је више него претходне 2017. године. Најчешће болести, и прве на лествици у овој служби су болести система за дисање 35,5%, затим група болести под називом Фактори који утичу на здравствено стање и контакт са здравственом службом имају учешће са 19,8% и потом група/симптоми, знаци и патолошки клинички и лабораторијски налази са 10,4% као и заразне и паразитарне болести са 9,5%. Табела број 22.

Табела број 22 - Најчешће болести службе за здравствену заштиту предшколске деце- Сремски округ (2017/2018 година)

Најчешће болести	Дечији диспанзер			
	2017.		2018.	
	број	%	број	%
Болести система за дисање J00-J99	41.036	37.2	41.595	35,5
Фактори који утичу на здравствено стање и контакт са здравственом службом Z00-Z99	17.720	16.1	23.212	19,8
Симптоми, знаци и патолошки клинички и лаборат.налази R00-R99	11.044	10	12.139	10,4
Заразне болести и паразитарне болести A00-J99	9.716	8.8	11.122	9,5
Остале	30.712	27.9	28.844	24,7
Укупан морбидитет	110.228	100	116.912	100

Посматрајући и анализирајући **рад поливалентних служби** домова здравља Сремског округа за 2018. годину, уочава се да је укупан број посета ове службе женама био 22.143, укупно одојчадима 21.200 од чега одојчадима-прве посете 7.286, а осталој деци прве посете према старости су 5.143. Посете женама биле су највише у Дому здравља Сремска Митровица (9.881), а најмање у Шидској општини (753). Одојчади су највише били посећени у дому здравља Сремској Митровици (9.881), а најмање у дому здравља у Шиду (551 посета). Остала деца-највише су била посећена у Сремској Митровици (број посета је 1.194), а најмањи број посета забележен је на територији коју покрива дом здравља Шид - 83 посете. Табела број 23.

ЗАВОД ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ
ул. Стари шор 47, 22000 Сремска Митровица

e-mail: info@zdravlje-sm.org.rs
web: www.zdravlje-sm.org.rs

Тел:022/610-511 Тел/Факс:022/636-509

Жиро рачун: 840-209667-75

Табела број 23 - Поливалентна патронажна служба-посете по општинама у 2018. години/Сремски округ

Општина	Женама					Одојчади								Осталој деци				
	УКУПНО	ТРУДНИЦЕ	ПОРДИЛЈЕ И БАБИЊАРЕ	ПОСЛЕ ПРЕКИДА ТРУДНОЋЕ	ОСТАЛИМ ЖЕНАМА	УКУПНО	Прве посете према старости							УКУПНО	Прве посете према старости			
							СВЕГА	ДО 6 ДАНА	7-14 ДАНА	15-19 ДАНА	1-2 МЕС.	3-5 МЕС.	6-11 МЕС.		СВЕГА	1-2 ГОД	3-5 ГОД	6 И ВИШЕ ГОД
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	
УКУПНО	22143	2146	12157	57	7783	21200	7286	1852	1372	565	941	1216	1340	5143	4848	2294	1952	602
ИНЂИЈА	2302	201	2101			2699	725	207	147	73	133	113	52	684	684	389	295	
ПЕЋИНЦИ	1335	244	1084		7	1651	825	163	204	116	5	176	161	305	305	149	156	
РУМА	3498	125	2318		1055	2526	893	438				276	179	917	917	339	344	234
С. МИТРОВИЦА	9881	753	3345	41	5742	9881	1817	426	152	70	420	260	489	1194	1194	587	551	56
С. ПАЗОВА	4374	818	2631	16	909	3892	2783	545	850	299	320	348	421	1960	1665	782	571	312
ШИД	753	5	678		70	551	243	73	19	7	63	43	38	83	83	48	35	

Служба стоматолошке здравствене заштите

Када посматрамо рад стоматолошке службе (**дечија и превентивна стоматологија**) у 2018. години на територији Сремског округа, укупан број посета овој служби је 15.367, од тога је 9.085 првих посета, код 1.705 особа извађен је зуб као вид интервенције, а осталих интервенција било је 1.458.

Посматрајући рад **школске и превентивне стоматологије** уочава се да је укупан број посета у 2018. години за територију Сремског округа 82.094, од тога је 35.928 првих посета, што је мање посета у односу на 2017. годину. Број извађених зуба је 7.973, а број осталих урађених интервенција је 10.770, што је мање него у 2017. години.

Спровођењем мера и активности из области стоматолошке здравствене заштите доприноси се заштити и унапређењу не само оралног већ и укупног здравља популације. Разлике у доступности и приступачности стоматолошке службе утичу на степен коришћења услуга али и доприносе дефинисању потреба становништва, већој ефикасности и бољем квалитету стоматолошке здравствене заштите.

Стоматолошки морбидитет **школске деце** у Срему у 2018. години показује следећу структуру: укупан морбидитет је 48.262. Од тога је Caries dentium на територији Сремског округа заступљен са 30,5% или 14.739 случаја, друге болести зуба и потпорних структура са 51,4% или 24.831 случај, док су друге болести усне дупље, плувачних жлезда и вилице заступљене са 8.692 или 18%.

Стоматолошка служба **предшколске деце** у Срему за период 2018. године има укупан морбидитет од 7.485. Од тога је Caries dentium на територији Сремског округа код ове популације заступљен са 40,8% или 3.060 случаја, друге болести зуба и потпорних структура са 40,1% или 2.998 случајева, док су друге болести усне дупље, плувачних жлезда и вилице заступљене са 1.427 случаја или 19,1%.

Служба за здравствену заштиту жена

У 2018. години, на територији Сремског округа, укупан број систематских прегледа у овој служби био је 26.643, што је већи број посета него у 2017. години. Број контролних прегледа у 2018. години био је 16.452, што је мањи број у односу на 2017. годину (17.682). Потребно је стално радити на повећању свести ове популације о значају превентивних прегледа као и контроле сопственог здравља. Укупан број посета у гинеколошким ординацијама за 2018. годину Сремског округа је 72.318, од тога је првих посета 37.259.

Укупан број посета Саветовалишту за планирање породице за 2018. годину на територији Срема је 5.829, од чега је 3.540 првих посета.

У овој служби - **здравствене заштите жена**, регистровани морбидитет за 2018. годину за територију Сремског округа је 65.598, што је више него претходне године (2017. године – 58.039), а прве две водеће групе болести су фактори који утичу на здравствено стање и контакт са здравственом службом (64,3%) и болести мокраћно полног система (24%). На трећем месту су трудноћа, рађање и бабиње (5,2%).

Посебно место у структури морбидитета имају тумори са 2,8%, што је нешто више него претходне године. Такође, истакнут је значај организованог скрининга код жена и рано откривање малигнитета.

Табела број 24 - Морбидитет службе здравствене заштите жена- 2017/2018. година/Сремски округ

Болести	Диспанзер за жене 2017.		Диспанзер за жене 2018.	
	Број	%	Број	%
Тумори C00-D48	1.528	2,63	1.842	2,8
Болести мокраћно полног система N00-N99	13.654	23,5	15.733	24
Трудноћа, рађање и бабиње O00-O99	1.707	2,94	3.414	5,2
Фактори који утичу на здравствено стање и контакт са здравственом службом Z00-Z99	39.442	68	42.220	64,3
Остале	1.708	2,94	2.389	3,6
Укупан морбидитет	58.039	100	65.598	100

Организација и рад здравствене службе у Сремском округу

На територији Сремског округа здравствену заштиту становништва обезбеђује 11 здравствених установа (нису укључене приватне здравствене установе). На примарном нивоу то је 7 домова здравља: Дз Сремска Митровица, Дз Ириг, Дз Рума, Дз Шид, Дз „Јован Јовановић Змај“-Стара Пазова, Дз „Милорад Мика Павловић“- Инђија и Дз „Драган Фундук“-Пећинци и Апотека Сремска Митровица. На секундарном нивоу то су три болнице: једна општа болница (Општа болница Сремска Митровица) и две специјалне болнице (Специјалне болница „др Боривоје Гњатић“- Стари Сланкамен и Специјална болница „Термал“Врдник). Здравствену делатност на више нивоа, обавља Завод за јавно здравље Сремска Митровица, као регионална установа Сремског округа.

Коришћење ванболничке здравствене заштите

У анализи коришћења ванболничке здравствене заштите одабрани параметри за евалуацију и процењивање су добијени из статистичких извештаја од стране здравствених установа (број посета и кадрови), а нормативи су рачунати према Правилнику о ближим условима за обављање здравствене делатности у здравственим установама и другим облицима здравствене службе.

Служба опште медицине

Према подацима Републичког Завода за статистику (демографија, процена становништва 2017. године), број одраслог становништва на територији Сремског округа је 246.821. У службама опште медицине на територији Сремског округа у 2018. години, запослено је укупно 341 здравствени радник, од чега 137 доктора, 192 медицинске сестре-техничари са средњом стручном спремом и 12 са вишом стручном спремом. На територији округа, није постигнута задовољавајућа покривеност становништва, јер је један лекар на просечно 1.801 становник (норматив је један лекар на 1600 становника). Када посматрамо посете код лекара у овој служби за 2018. годину на територији Срема, укупан број је 1.1195.207, што на годишњем нивоу по лекару износи 8.724 (норматив је 7.350). Све ово говори у прилог велике оптерећености лекара у овим службама на територији округа. Према Правилнику, број лекара који је потребан за цео Сремски округ је 154 доктора опште медицине.

Сваки лекар у служби имао је просечно 39 посета на дан (норматив - 35 посета дневно). Просечан број посета по становнику је био 4,8.

Служба за здравствену заштиту предшколске деце

Према подацима Републичког завода за статистику (демографија, процена становништва 2017. година) број деце узраста до 6 година је 19.243. Према статистичким извештајима за период 2018. године које здравствене установе достављају Заводу за јавно здравље Сремска Митровица, у домовима здравља при диспанзерима за предшколску децу на територији Сремског округа, у 2018. години запослено је укупно 26 доктора медицине (22 специјалисти педијатрије и 4 су на специјализацији), 29 медицинских сестара-техничара са средњом стручном спремом и 6 са вишом стручном спремом. У Срему је постигнута задовољавајућа покривеност од једног лекара на 740 деце (норматив један лекар на 850 деце предшколског узраста). Када се анализирају посете у овој служби за 2018. годину за територију Срема, укупан број посета код лекара у ординацији је 154.602, што по лекару износи 5.946 (норматив је 6.300 посета на годишњем нивоу). Просечан број посета по лекару дневно је 27, што је у складу са нормативом (норматив је 30 посета на дан).

Служба за здравствену заштиту школске деце

Према подацима Републичког завода за статистику (демографија, процена становништва 2017. година) број школске деце је 34.924. Према статистичким извештајима које здравствене установе достављају Заводу за јавно здравље, служба за здравствену заштиту школске деце на територији Сремског округа, за посматрану годину, има запослено укупно 31 лекара, 30 здравствених радника са средњом стручном спремом и 5 здравствених радника са вишом стручном спремом. Имајући ово у виду, постигнута је задовољавајућа покривеност од једног лекара на просечно 1.126 деце школског узраста (норматив један лекар на 1.500 деце школског узраста). Укупан број посета за 2018. годину у овој служби на територији Сремског округа је 140.459. Просечан број посета по лекару за ове службе/Сремски округ износи 4.530 (норматив је 6.300 на годишњем нивоу), а дневно по лекару просечан број посета је 20 (норматив је 30).

Служба за здравствену заштиту жена

Према подацима Републичког завода за статистику (демографија, процена становништва 2017. година) број жена од 15 и више година је 132.090 жена. Према статистичким извештајима које здравствене установе достављају Заводу за јавно здравље, у овим службама домова здравља Сремског округа, у 2018. години запослено је 27 лекара, 29 медицинских сестара/техничара са средњом стручном спремом и 2 са вишом стручном спремом. На округу је постигнута задовољавајућа покривеност од једног гинеколога на просечно 4.892 жене старије од 15 и више година (норматив је 1 гинеколог на 6.500 жена). Укупан број посета је 72.318, што просечно по лекару гинекологу износи 2.678. Просечан број посета по лекару на дан износи 12 посета.

Болничка здравствена заштита

Здравствена заштита на секундарном нивоу у Сремском округу обавља се у Општој болници Сремска Митровица и две специјалне болнице (Специјална болница „др Боровоје Гњатић“ - Стари Сланкамен и Специјална болница „Термал“ Врдник). **Број исписаних пацијената** за Сремски округ за 2018. годину је 26.185. У Општој болници Сремска Митровица тај број је 19.239, у Специјалној болници Термал-Врдник то је 4.397, а у Специјалној болници - Стари Сланкамен број исписаних пацијената је 2.549. **Стопа леталитета:** Сремски округ је 4,70, Општа болница Сремска Митровица је 4,24, Специјална болница за рехабилитацију Врдник је 0,00, Специјална болница Стари Сланкамен је 16,3. **Процент умрлих у току првих 48 сати од пријема-**Сремски округ за 2018. годину је 20,1%. За Општу болницу Сремска Митровица је 28%, Специјална болница за рехабилитацију Врдник је 0,00%, Специјална болница Стари Сланкамен има проценат од 4,58%. **Број дана болничког лечења** је у Општој болници Сремска Митровица је 98.797 дана, у Специјалној болници за рехабилитацију Врдник 56.779, Специјална болница Стари Сланкамен 91.246. За Сремски округ, тај број дана болничког лечења је 246.822. **Број пацијената код којих је извршен поновни пријем**

ЗАВОД ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ
ул. Стари шор 47, 22000 Сремска Митровица

e-mail: info@zdravlje-sm.org.rs
web: www.zdravlje-sm.org.rs

Тел:022/610-511 Тел/Факс:022/636-509

Жиро рачун: 840-209667-75

на одељење интензивне неге: Општа болница Сремска Митровица је 10, Специјална болница за рехабилитацију Врдник је 0, Специјална болница Стари Сланкамен је 0, а за Сремски округ тај број је 10. **Просечна дужина болничког лечења** у Општој болници Сремска Митровица је 5,14, Специјална болница за рехабилитацију Врдник 12,9, Специјална болница Стари Сланкамен има просечну дужину болничког лечења од 35,8 дана. За Сремски округ то је 9,43 дан. Сви подаци су преузети из табела о показатељима квалитета рада здравствених установа.

ОБОЛЕВАЊЕ И УМИРАЊЕ ОД МАЛИГНИХ БОЛЕСТИ У СРЕМСКОМ ОКРУГУ ТОКОМ 2016. године

Расположиви подаци о броју оболелих и умрлих од малигнух болести у Срему за 2017. годину су по методологији Регистра за рак непотпуни (унос података је још увек у току) за ову анализу, а у погледу реалне учесталости оболевања и умирања од ових болести. Из тих разлога, за потребе ове анализе, користе се подаци из регистра за рак за Сремски округ, за 2016 годину.

Према подацима Регистра за рак Завода за јавно здравље Сремска Митровица стопа инциденције оболевања од малигнух болести на територији Сремског округа је 628,6/100.000. Стопа морталитета у 2016. години је 288,52/100000.

Табела број 25 Стопа инциденције најчешћих локализација малигнух тумора на територији Сремског округа

Локализација	Inc/100000
Плућа	84,2
Колоректални карцином	74,9
Дојка	247,7
Грлић материце	63,8
Простата	137,6

ПОДАЦИ О ОБОЛЕВАЊУ И УМИРАЊУ ОД ЗАРАЗНИХ БОЛЕСТИ У СРЕМУ ТОКОМ 2018. ГОДИНЕ

Према подацима регистра за заразне болести Центра за контролу и превенцију болести Завода за јавно здравље Сремска Митровица, током 2018. године уочава се пораст броја регистрованих оболелих од заразних болести у односу на претходну годину (табела број 26).

Табела број 26 Инциденција оболевања и морталитет од заразних болести током 2018. године

година	Број оболелих	Inc/100 000	Број умрлих	Mt/100 000
2018.	5.403	1713,2	8	2,56

ПОДАЦИ О БОЛЕВАЊУ ОД БОЛЕСТИ КОЈЕ СЕ МОГУ СПРЕЧИТИ ИМУНИЗАЦИЈОМ

На првом месту према стопи инциденције у посматраном периоду су вакцинама превентабилне болести (табела број 27). Најчешће регистровано обољење из групе респираторних, вакцинама превентабилних болести је грип. Подаци се односе на обољења слична грипу обзиром да из базе података није могуће извући податак о броју пријављених акутних респираторних инфекција. У сезони 2018/2019. године на територији Сремског округа вакцинисано је укупно 10.651 лице вакцином против сезонског грипа.

Табела број 27 Број оболелих и инциденција оболевања од вакцинама превентабилних болести

година	Број оболелих	Inc/100 000
2018.	5.133	1643,7

ПОДАЦИ О БОЛЕВАЊУ ОД БОЛЕСТИ КОЈЕ СЕ ПРЕНОСЕ ХРАНОМ, ВОДОМ И БОЛЕСТИ УЗРОКОВАНЕ ОКРУЖЕЊЕМ

На другом месту по заступљености су обољења из ове групе- током претходне године регистровано је 132 особе оболеле од дијареје инфективне етиологије, 52 особе оболеле од салмонелозе, 6 оболелих од кампилобактериозе, 2 оболеле од шигелозе, по један случај оболео од ђардиозе, трихинелозе и јерсениозе (табела број 28).

Табела број 28 Број оболелих и инциденција оболевања од болести које се преносе храном, водом и болести узроковане окружењем

година	Број оболелих	Inc/100 000
2018.	195	62,44

ПОДАЦИ О БОЛЕВАЊУ БОЛЕСТИ КОЈЕ СЕ ПРЕНОСЕ ВАЗДУХОМ

У укупном броју оболелих од заразних болести у посматраном периоду ова група болести заузима треће место. Најзаступљенија болест из ове групе је туберкулоза. (табела број 29).

Табела број 29 Број оболелих и инциденција оболевања болести које се преносе ваздухом

година	Број оболелих	Inc/100 000
2018.	28	8,97

ВИРУСНИ ХЕПАТИТИСИ

У посматраном периоду у Сремском округу регистровано је 7 случајева оболевања, два од хепатитиса А, два од хепатитиса Б и три случаја хепатитиса Ц (табела број 30).

Табела број 30 Број оболелих и инциденција оболевања од вирусних хепатитиса

година	Број оболелих	Inc/100 000
2018.	7	2,24

ПОДАЦИ О ОБОЛЕВАЊУ ОД ПОЛНО ПРЕНОСИВИХ ЗАРАЗНИХ БОЛЕСТИ

Полно преносиве болести су међу најређе регистрованим обољењима у Сремском округу због инсуфицијентног пријављивања и лабораторијске дијагностике. Регистровано је укупно 18 оболелих случајева, од тога 5 је оболелих од хламидијазе, 9 ХИВ и 4 случаја сифилиса (табела број 31).

Табела број 31 Број оболелих и инциденција оболевања од полнопреносивих болести

година	Број оболелих	Inc/100 000
2018.	18	5,67

РЕАЛИЗАЦИЈА ПРОГРАМА ОБАВЕЗНЕ ИМУНИЗАЦИЈЕ У СРЕМСКОМ ОКРУГУ

И поред проблема у континуираном снабдевању вакцинама за спровођење обавезне имунизације у Републици Србији, имунизација обавезним вакцинама на територији Сремске Митровице се одвијала континуирано на свим вакциналним пунктовима уз велики број прерасподела унутар округа и бројне међуокружне прерасподеле.

На територији Сремског округа у 2018. години нису достигнути задовољавајући вакцинални обухвати (испод 95%) примовакцинацијом и првом ревакцином против дифтерије, тетануса, дечје парализе, великог кашља и хемофилус инфлуенце; другом ревакцином против дифтерије, тетануса и дечје парализе у седмој години живота, трећом ревакцином против дифтерије, тетануса у 14. години живота; ММР вакцином у 7. години живота.

РЕГИОНАЛНИ РЕГИСТРИ ЗА ПРАЋЕЊЕ ХРОНИЧНИХ НЕЗАРАЗНИХ БОЛЕСТИ

Показатељи о оболевању од хроничних незаразних болести на територији Сремског округа добијају се из Регистра који се воде у Заводу за јавно здравље Сремска Митровица и то:

- Регистар за акутни коронарни синдром,
- Регистар за дијабетес мелитус и
- Регистар за малигне болести.

Вођење популационих регистра је основни део сваког националног програма за контролу хроничних незаразних болести. У регистар се уносе подаци о сваком новооткривеном случају обољења на територији округа. Сам процес регистрације подразумева организовано прикупљање, унос, чување, анализу и интерпретацију података о новооткривеним случајевима обољења.

Основна улога Регистра је:

- утврђивање инциденције по узрасту, полу, месту оболевања,
- континуирано праћење кретања стопа инциденције током времена,
- анализа стопе преживљавања,
- утврђивање директних и индиректних трошкова лечења насталих због привремене или трајне онеспособљености или превремене смрти.

Вођење Регистра има огроман јавно-здравствени значај, јер обезбеђује:

- процену оптерећења друштва хроничним незаразним болестима на националном нивоу,
- планирање здравствене заштите (опреме, кадрова, простора)
- израду превентивних стратегија и програма превенције, формулисање здравствене политике
- евалуацију спроведених програма.

Подаци са којима располаже Завод за јавно здравље за Сремски округ, а који ће бити приказани у анализи су за 2017. годину, обзиром да су подаци за 2018. годину у обради преузети су из публикације Института за јавно здравље Србије-Инциденција и морталитет од акутног коронарног синдрома и Инциденција и морталитет дијабетес мелитуса у Србији у 2017. години.

АКУТНИ КОРОНАРНИ СИНДРОМ

Под акутним коронарним синдромом подразумевају се акутни инфаркт миокарда, нестабилна ангина пекторис и изненадна срчана смрт.

*Показатељи оболевања

Према подацима Регистра за акутни коронарни синдром у Сремском округу је током 2017. године пријављено укупно 623 случајева **акутног коронарног синдрома**. Број новооболелих, нестандардизована инциденција и стандардизована инциденција на 100.000 становника (на популацију света) од 2010. до 2017. године приказане су у табели 32.

ЗАВОД ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ
ул. Стари шор 47, 22000 Сремска Митровица

e-mail: info@zdravlje-sm.org.rs
web: www.zdravlje-sm.org.rs

Тел:022/610-511 Тел/Факс:022/636-509

Жиро рачун: 840-209667-75

Табела 32 - Број новооболелих, нестандардизована инциденција и стандардизована инциденција на 100.000 становника (на популацију света) од 2010. до 2017. године

	година	Број новооболелих	Нестандардизована инциденција на 100.000	Стандардизована инциденција на 100.000 (популација света)
Акутни коронарни синдром				
1.	2010.	752	232,7	124,5
2.	2011.	851	265,3	138,1
3.	2012.	753	242,6	114,7
4.	2013.	522	169,2	78,4
5.	2014.	711	231,8	108,0
6.	2015.	799	262,1	126,3
7.	2016.	638	210,6	93,2
8.	2017.	623	207,0	91,3

Што се тиче оболевања од **инфаркта миокарда**, према подацима Регистра за акутни коронарни синдром у Сремском округу је током 2017. године пријављено укупно 561 новооболелих особа, од тога је 69% мушкараца. Највећи број пријављених случајева припада популацији старијој од 60 година.

Током 2017. године пријављено је укупно 62 новооболелих од **нестабилне ангине пекторис**, са преминацијом особа мушког пола (34 према 28). Највећи број пријављених случајева припада популацији старијој од 65 година. Број новооболелих од инфаркта миокарда и ангине пекторис према полу и старости у 2017. години приказан је на графиконима 8 и 9.

Графикон 8 - Број новооболелих од инфаркта миокарда и ангине пекторис према полу у 2017. години

Графикон 9 - Број новооболелих од инфаркта миокарда и ангине пекторис према старости у 2017. години

Стопа инциденције од акутног коронарног синдрома према узрасту (0-75) износи 207,0 на 100 000 становника (нестандардизована) и 91,3 на 100 000 становника (на популацију света).

*Показатељи умирања

Према подацима Регистра за **акутни коронарни синдром** у Сремском округу је током 2017. године умрло укупно 193 особа од акутног коронарног синдрома, са стопом морталитета 64,1 на 100 000 становника 0-75 година (нестандардизована) и 25,9 на 100 000 становника (стандардизована на популацију света).

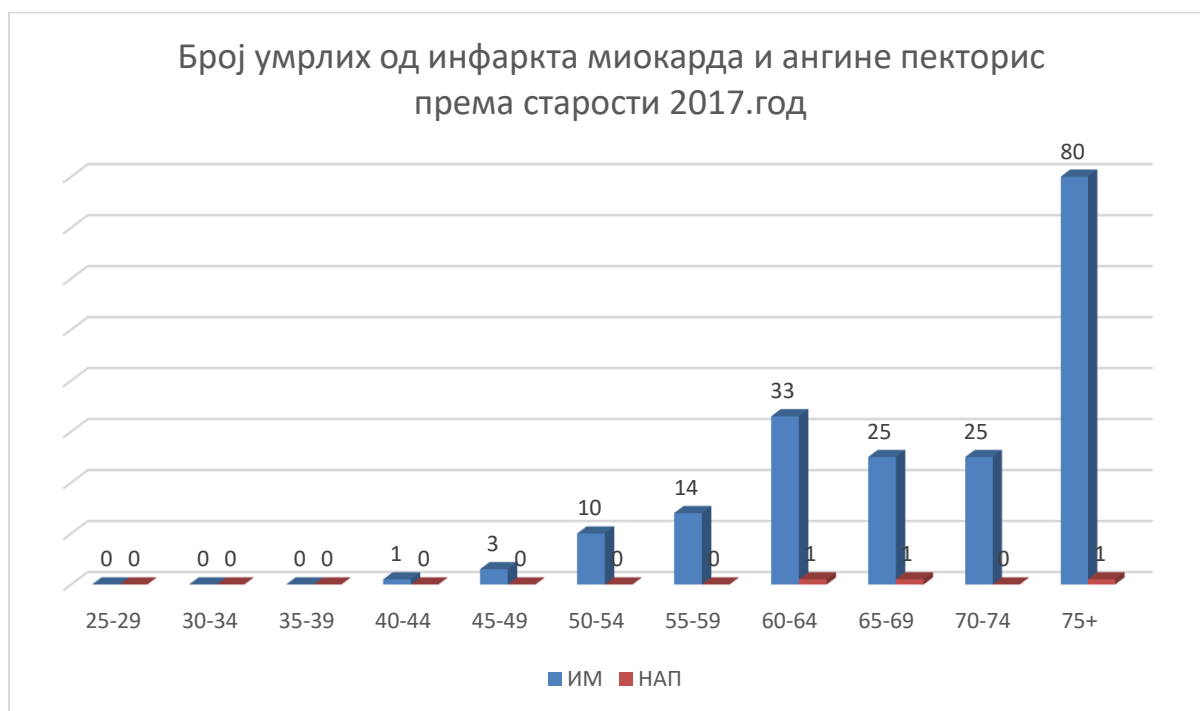
Укупан број умрлих од **инфаркта миокарда** у 2017. години износио је 191, од тога 111 мушкарца и 80 жена. Укупан број умрлих од **нестабилне ангине пекторис** је 2, од тога су обе особе мушког пола. Број умрлих од инфаркта миокарда и нестабилне ангине пекторис према полу и старости у 2017. години приказан је на графиконима 10 и 11.

Графикон 10 - Број умрлих од инфаркта миокарда и нестабилне ангине пекторис према полу у 2017. години

Графикон 11 - Број умрлих од инфаркта миокарда и нестабилне ангине пекторис према старости у 2017. години

ДИЈАБЕТЕС МЕЛИТУС

*Показатељи оболевања

Према подацима Регистра за дијабетес мелитус у Сремском округу је током 2017. године пријављено укупно 6 новооболелих од дијабетеса типа I и 563 новооболелих од типа II. Број новооболелих и стопе инциденције од 2010. до 2017. године приказане су у табели 33.

Табела 33 - Број новооболелих и стопе инциденције од 2010. до 2017. године

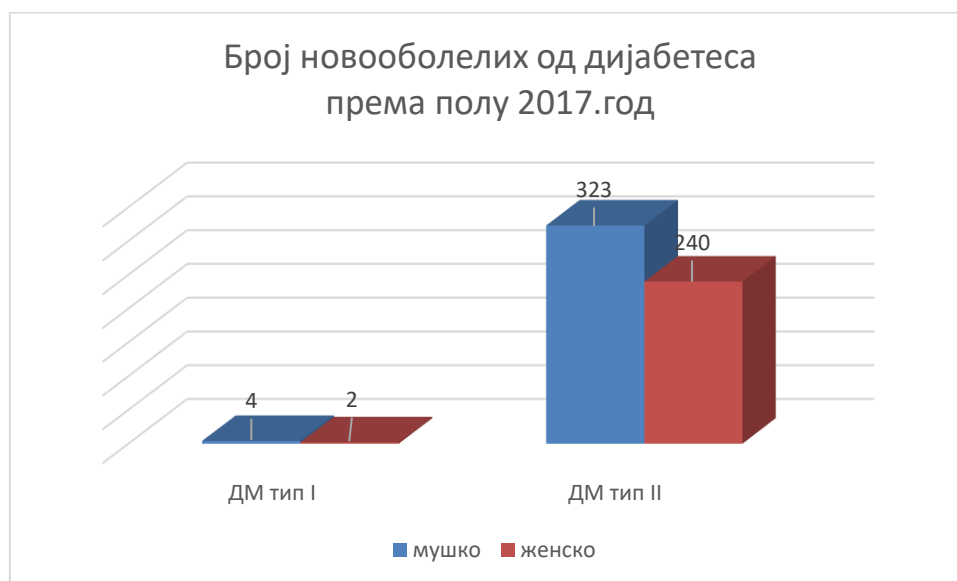
Показатељ				
	Година	Број новооболелих	Нестандардизована инциденција на 100.000	Стандардизована инциденција на 100.000 (популација света)
Тип 1 дијабетес (0 - 14 година)				
1.	2010.	5	10,2	10,1
2.	2011.	6	12,5	10,4
3.	2012.	4	9,2	8,0

Тел: 022/610-511   Тел/Факс: 022/636-509   Жиро рачун: 840-209667-75

4.	2013.	7	16,2	15,4
5.	2014.	16	37,3	37,4
6.	2015.	7	16,4	14,0
7.	2016.	6	14,1	12,6
8.	2017.	6	14,2	12,2
Тип 2 дијабетес (0 – 75+ година)				
1.	2010.	833	257,7	154,5
2.	2011.	896	279,4	164,9
3.	2012.	662	213,3	120,7
4.	2013.	741	240,2	134,5
5.	2014.	836	272,6	147,7
6.	2015.	735	241,1	130,0
7.	2016.	628	207,3	113,8
8.	2017.	563	187,1	100,5

Графикон 12 - Однос полова код оба типа дијабетеса

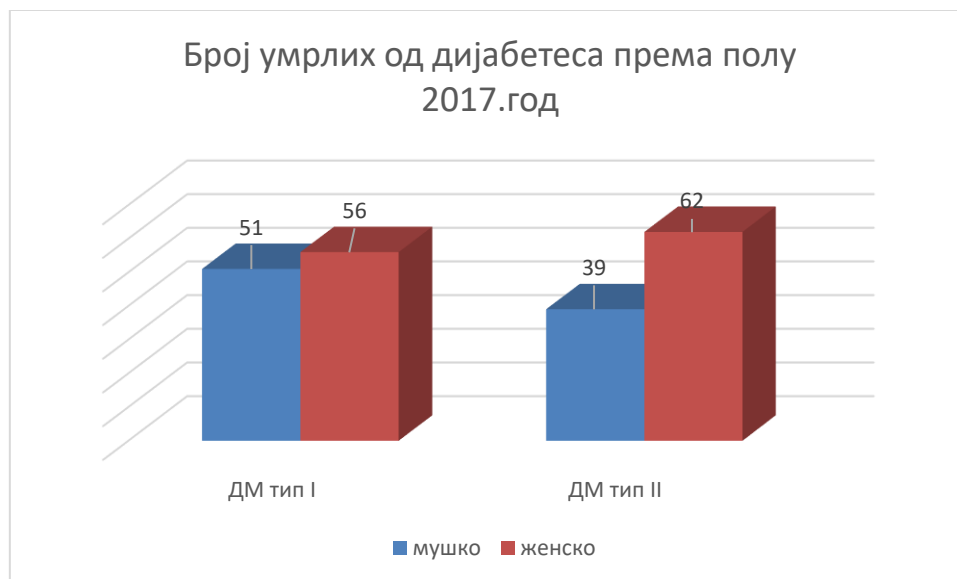

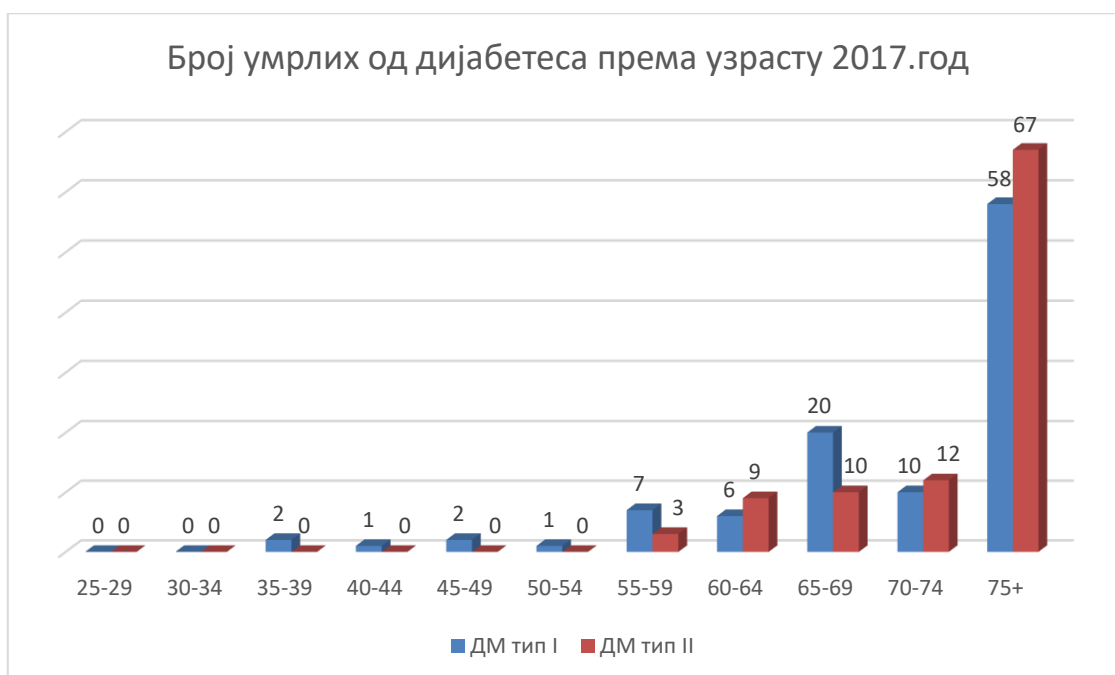
*Показатељи умирања

Током 2017. године у Сремском округу је умрло укупно 107 особа од шећерне болести типа I и 101 особа од шећерне болести типа II. Однос полова међу умрлима приказан је на графикану 13.

Графикон 13 - Однос полова међу умрлима

Графикон 14 - Број умрлих према узрасним групама од оба типа дијабетес мелитуса у 2017. години

Број умрлих, као и стопе mortalитета од оба типа шећерне болести приказани су у табели 34.

Табела 34 - Број умрлих и стопе mortalитета од оба типа шећерне болести

Показатељ			
Година	Број умрлих	Нестандардизована стопа mortalитета на 100.000	Стандардизована* стопа mortalитета на 100.000 (популација света)
Тип 1 дијабетес			
2016.	82	27,1	10,9
2017.	107	35,5	13,2
Тип 2 дијабетес (0 – 75+ година)			
2016.	114	37,6	12,9
2017.	101	33,6	11,0

У Центру за хигијену и хуману екологију стручна лица вршила су одређена испитивања, а све у складу са законском регулативом.

У области хигијене и заштите животне средине, Завод за јавно здравље Сремска Митровица у 2018. години наставио је да врши надзор над централним градским водоводима, сеоским водоводима, јавним водним објектима, као и да врши контролу намирница у складу са законом и то у свим градовима и општинама Сремског округа. Као и предходних година, у току 2018. године, вршена је :

- Контрола квалитета вода са централних, сеоских, школских и јавних водних објеката
- Контрола санитарно-хигијенских услова у школским, предшколским и другим наставним објектима, објектима колективне исхране и стационарним здравственим установама
- Контрола здравствене безбедности хране у објектима колективне исхране (предшколски, школски, интернатски, студентски, раднички и болнички ресторани)
- Контрола хигијенског стања и стерилизације у здравственим установама у циљу спречавања и сузбијања болничких инфекција
- Хигијенско - санитарни надзор прихватних центара у општини Шид (Мотел у Адашевцима и Принциповцу)

ВОДОСНАБДЕВАЊЕ

Централна градска подручја на територији Сремског округа (Сремска Митровица, Рума са Иригом и Врдником, Шид, Стара Пазова са Новом Пазовом, Пећинци, Инђија) снабдевају се водом за пиће преко градских водовода. На свим централним водоводима успостављене су зоне санитарне заштите. Пречишћавање

сирове воде обавља се на водоводима Сремска Митровица и Рума. На свим централним градским водоводима успостављена је континуирана дезинфекција воде и обавља се систематска контрола хигијенске исправности воде за пиће.

У току 2018. године на подручју Сремског округа са свих централних градских водовода узето је 1.625 узорака воде за пиће и то за анализу на основни микробиолошки преглед од чега је 5,17% било микробиолошки неисправно. Физичко-хемијском анализом било је неисправно 40,7%, од укупно узетих 1.643 узорка. Најчешћи узрок физичко-хемијске неисправности је : манган, гвожђе, амонијак, боја, мутноћа и нитрити. Микробиолошки неисправних узорака било је у Водоводу Стара Пазова и то 12,44%. Узрок неисправности биле су аеробне мезофилне бактерије и псеудомонас аеруиносус у два узорка и то услед техничких пропуста у дезинфекцији (хлорисању). У 49 села грађани се снабдевају водом за пиће преко 48 локалних водовода. На овим водоводима успостављене су зоне санитарне заштите и врши се систематска контрола хигијенске исправности воде за пиће. Континуирана дезинфекција воде на поменутиим водоводима редовно се обавља.

У току 2018. године на подручју Сремског округа из сеоских водовода узето је на анализу на основни микробиолошки преглед 1.301 узорак воде од тога је 34 (10,3%) било неисправно. Узроци микробиолошке неисправности биле су : аеробно мезофилне бактерије у 60 узорака; колиформне бактерије у 6 узорака; колиформне бактерије фекалног порекла у 1 узорку; стрептокок фекалис у 1 узорку и псеудомонас аеруиносус у 2 узорка. На физичко-хемијску неисправност испитано је 1.004 узорка воде, од чега је 351 узорак (32,7%) био неисправан. Најчешћи узрок неисправности били су: манган, гвожђе, амонијак, боја и нитрити.

На подручју Сремског округа у току 2018. године контрола воде за пиће из локалних водних објеката који служе за јавно водоснабдевање извршена је са 69 објеката.

Јавне чесме у граду Сремска Митровица имају обезбеђену систематску контролу хигијенске исправности воде, у осталим општинама раде се повремене контроле, док се у неким местима контроле не обављају уопште услед недостатка финансијских средстава у месним заједницама. У граду Сремска Митровица од 252 узета узорка 95 (37,7%) било је физичко-хемијски неисправни узорка и најчешћи узрок неисправности били су: манган, гвожђе, амонијак, мутноћа, мирис на водоник сулфид. Повишена вредност за арсен пронађена је у 26 узорака у Сремској Рачи (бунари на изворишту сеоског водовода). У 252 испитана узорка, микробиолошки неисправних било је 3 узорка односно 1,19%. Узрок неисправности биле су аеробне мезофилне бактерије, колиформне бактерије фекалног порекла. У Старој Пазови са једне чесме испитано је 10 узорака и свих десет имало је повишену вредност за амонијак и боју, а у четири узорка пронађена је микробиолошка неисправност. У Инђији је само једном испитана једна чесма и осим повишеног амонијака, вода је била хигијенски исправна. Завод за јавно здравље Сремска Митровица испитује и квалитет воде за рекреацију. **Квалитет воде за рекреацију** испитивао се само за реку Саву у сезони купања у 2018. години и испитано је у укупно 56 узорака, како на физичко/хемијску тако и на микробиолошку исправност и ниједан узорак није био хемијски и микробиолошки неисправан.

ДИСПОЗИЦИЈА ОТПАДНИХ МАТЕРИЈА

Сремски округ има једну Регионалну депонију на локацији Града Сремска Митровица и то заједничку са општином Шабац. Депонија има статус еколошко - санитарна јер ради по свим еколошким принципима. То значи да постоји контролисано насипање и прекривање смећа, слој по слој и да је уграђен систем одвођења отпадних и процедурних вода из депоније. Остале градске депоније (Инђија, Шид, Рума, Ириг, Стара Пазова и Пећинци) имају своје централно место одлагања отпада које је нехигијенско и са делимичним насипањем тј. прекривањем смећа.

Сеоске депоније смећа-Коначна диспозиција чврстих отпадних материја из сеоских насеља обавља се организовано. Јавно комунална предузећа сваке општине задужена су за одношење смећа из сеоских насеља. Јавно комунално предузеће Сремска Митровица планираном динамиком у току недеље са типским возилима реализује сакупљање и одвожење чврстих отпадних материја на депоније смећа. Комуналне радне организације других општина у свим насељима располажу са типским возилима за сакупљање и одвожење чврстих отпадних материја на депоније смећа. Такође утврђеном динамиком једном недељно се сакупља и одвози смеће ван села. Иако је на територији целог округа организовано и контролисано одношење смећа, ипак постоје у насељима и дивља сметлишта, ван села, најчешће поред локалних путева и мањих водних канала. Ова неконтролисана сметлишта представљају перманентну опасност за загађење животне средине (земљишта, воде, ваздуха).

Диспозиција течних отпадних материја - у Сремском округу постоји укупно 108 насеља. Свако насеље има по једну депонију. Само у граду Сремска Митровица она је хигијенска, а у осталим општинама није. Контролисано насипање врши се у граду и још 4 општине, укупно 5 на територији Сремског округа. За одлагање отпада користе се типска возила, које има град Сремска Митровица као и све општине на округу. Када су у питању сеоске депоније, има их у 108 насеља на округу и одлагање отпада обавља се ван села.

ОБЈЕКТИ ОД ШИРЕГ ХИГИЈЕНСКО-ЕПИДЕМИОЛОШКОГ ЗНАЧАЈА

На подручју Сремског округа од 88 објеката од ширег хигијенско-епидемиолошког значаја (бензинске пумпе, аутобуске и железничке станице и пијаце) извршен је надзор у 20 објеката у Граду Сремска Митровица и општини Шид. Сви прегледани објекти се снабдевају водом за пиће из градског водовода. Надзором је констатовано да постоје канализациони системи и да су хигијенски услови тоалета задовољавајући. Такође, постоје уређаји за прање руку.

ШКОЛСКА ХИГИЈЕНА

У току 2018. године посебна пажња посвећена је контроли санитарно техничког и хигијенског стања у предшколским и школским објектима. Извршена је контрола у поменутих установама као и у издвојеним одељењима и интернатима. Укупно, у току 2018. године на подручју Сремског округа извршено је 113 хигијенско – санитарних

надзора у објектима овог типа и није било предлога мера. У предшколским и школским објектима на подручју Сремског округа у току 2018. године узето је 462 узорка воде за пиће на микробиолошку анализу од чега је 16 узорака (3,46%) било микробиолошки неисправно и 462 узорка за физичко-хемијску анализу од тога је 182 (39,4%) било неисправно. Најчешћи узрок микробиолошке неисправности био је повећан број аеробних мезофилних и колиформних бактерија. Најчешћи узрок физичко-хемијске неисправности била је повишена вредност мангана, амонијака, гвожђа, као и промена боје и мутноће.

ХИГИЈЕНА ИСХРАНЕ

У посматраном периоду Центар за хигијену и хуману екологију део својих активности посветио је хигијенско-санитарном надзору у објектима за колективну исхрану. Вршен је надзор у предшколским, школским и интернатским установама. Ради сагледавања здравствене безбедности хране узорковано је 72 узорка из ових објеката, од чега је четири било бактериолошки неисправно или укупно 5,55%. У циљу контроле одржавања хигијене у објектима колективне исхране и евентуалне бактериолошке контаминације, у посматраном периоду узимани су брисеви са руку радника који раде са храном, радних површина, прибора и посуђа. Укупно је на подручју Сремског управног округа у објектима овог типа узето 826 узорка бриса, од чега је 8 или 0,97 % показивало бактериолошку контаминацију.

У саветовалиште за правилну исхрану, обратило се у 2018. години за израду дијететског програма исхране 25 пацијената, по савету лекара, од тога већи број је био са проблемом гојазности и других хроничних незаразних болести.

АКТИВНОСТИ НА СПРЕЧАВАЊУ И СУЗБИЈАЊУ БОЛНИЧКИХ ИНФЕКЦИЈА

Из области сузбијања и спречавања ширења болничких инфекција извршене су контроле санитарно-хигијенских услова у централној болничкој кухињи Опште болнице Сремска Митровица и специјалној болници „Термал“ у Врднику, општина Ириг. У Специјалној болници „Термал“ рађена је контрола безбедности хране и контрола одржавања хигијене посуђа, радних површина, прибора као и руку радника који раде са храном.

Контрола стерилности у операционим салама и јединици интензивне неге Општој болници у Сремској Митровици, вршена је узорковањем брисева. Укупно је узето 55 брисева од чега су три или 5,45% били неисправни (у два узорка повишена је вредност сапрофитних бактерија, а у једном брису пронађен је *Bacillus* spp).

АКТИВНОСТИ ВЕЗАНЕ ЗА ХИГИЈЕНСКО-САНИТАРНИ НАДЗОР ОБЈЕКТА У КОЈИМА БОРАВЕ МИГРАНТИ

На територији Сремског округа постоје три прихватна центра, и сви се налазе на територији општине Шид: Мотел Адашевци, Принциповац и Месна индустрија Кланица у Шиду. Екипе Завода за јавно здравље Сремска Митровица у саставу специјалиста хигијене и епидемиологије, једном недељно обилазе и врше надзор у прихватним центрима. Том приликом узимају се узорци воде за пиће и испитују на

хигијенску исправност. Обављено је 36 надзора. Што се тиче санитарно-хигијенских услова стање је задовољавајуће, а недостатци се односе на личне хигијенске навике.

ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

На подручју Сремског округа мониторинг квалитета ваздуха спроводио се само у Граду Сремска Митровица.

У оквиру систематске контроле квалитета ваздуха током 2018. године испитиване су основне загађујуће материје: сумпор-диоксид, азот-диоксид, чађ и на трећем мерном месту фракције ПМ 10 суспендоване честице. У оквиру мониторинга контроле квалитета ваздуха узоркован је ваздух на три мерна места: у индустријској зони града у околини фирме METALFER STEEL MELL, и у две стамбене зоне у околини Завода за јавно здравље Сремска Митровица и у околини средње школе „9. Мај„. На прва два мерна места вршила се анализа концентрације сумпор диоксида, азот диоксида и чађи, а на трећем мерном месту концентрација суспендованих честица ПМ 10. Укупан број узорака ваздуха у 2018. години био је 2.430, и то: 354 суспендованих честица (од чега 52 са вредностима преко дозвољене граничне вредности и 58 преко дозвољене толерантне вредности), 692 чађи (9 узорака преко дозвољене граничне вредности и 16 преко дозвољене толерантне вредности), 692 сумпор-диоксид (10 преко дозвољене граничне и 10 узорака са преко дозвољене толерантне вредности) и 692 азот-диоксида (12 узорака који су имали вредности преко дозвољене граничне вредности и 10 који су преко дозвољене толерантне вредности). Укупан број неисправних узорака ваздуха је 110 узорака суспендованих честица, 25 узорака чађи, 20 сумпор-диоксида и 22 азот-диоксида.

Анализирајући резултате испитивања параметара квалитета ваздуха на територији Града Сремске Митровице, на мерном месту Индустријска Зона града, Metalfer Steel Mill, Румски пут 27 може се закључити:

1.) Појединачне дневне концентрације сумпордиоксида (SO_2) током 2018. године кретале су се од $1 \mu\text{g}/\text{m}^3$ до $172 \mu\text{g}/\text{m}^3$. У току године евидентирано је десет дана прекорачење концентрација (SO_2) преко дозвољене граничне вредности за један дан и толерантне вредности за један дан.

2.) Појединачне дневне концентрације чађи током 2018. године кретале су се од 7 до $111 \mu\text{g}/\text{m}^3$. У току године евидентирано је десет дана прекорачење концентрација чађи преко дозвољене граничне и толерантне вредности за један дан.

3.) Појединачне дневне концентрације азотдиоксида (NO_2) током 2018. године кретале су се од $0,7 \mu\text{g}/\text{m}^3$ до $157 \mu\text{g}/\text{m}^3$. У току године евидентирано је десет дана прекорачење концентрација азотдиоксида преко дозвољене граничне вредности за један дан и четири дана преко дозвољене толерантне вредности за један дан.

Анализирајући резултате испитивања параметара квалитета ваздуха на територији Града Сремске Митровице, на мерном месту стамбена зона града, школа „9 мај“, у улици Ђуре Даничића 2, може се закључити:

1) Појединачне дневне концентрације сумпордиоксида (SO_2) током 2018. године на овом мерном месту кретале су се од $1 \mu\text{g}/\text{m}^3$ до $112 \mu\text{g}/\text{m}^3$. У току године није уопште евидентиран дан са појединачним концентрацијама SO_2 преко дозвољене граничне вредности за један дан и преко дозвољене толерантне вредности за један дан.

2) Појединачне дневне концентрације чађи током 2018. године на овом мерном месту кретале су се од $7 \mu\text{g}/\text{m}^3$ до $97 \mu\text{g}/\text{m}^3$. У току године евидентирано је пет дана прекорачење концентрације чађи преко дозвољене граничне вредности за један дан. У току године је забележено 10 дана прекорачење концентрације чађи преко дозвољене толерантне вредности за један дан.

3) Појединачне дневне концентрације азотдиоксида (NO_2) током 2018. године кретале су се од $0,7 \mu\text{g}/\text{m}^3$ до $185 \mu\text{g}/\text{m}^3$. У току године забележено је осам дана прекорачење концентрације азотдиоксида преко дозвољене граничне и толерантне вредности за један дан.

Анализирајући резултате испитивања параметара квалитета ваздуха на територији Града Сремске Митровице, на мерном месту зграда Завода за јавно здравље Сремска Митровица, улица Стари шор 47, може се закључити:

1.) Појединачне дневне концентрације суспендованих честица ПМ 10 током 2018. године кретале су се од $4 \mu\text{g}/\text{m}^3$ до $227 \mu\text{g}/\text{m}^3$. У току године евидентирано је 52 дана са појединачним концентрацијама суспендованих честица ПМ 10 преко дозвољене граничне вредности за један дан и 58 дана са појединачним концентрацијама суспендованих честица ПМ 10 преко дозвољене толерантне вредности за један дан. Средња годишња вредност имисије суспендованих честица ПМ 10 износила је $48,71 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Добијена вредност прешла је дозвољену средњу годишњу граничну вредност ($\text{GV} \times \text{година}$ за насељена подручја од $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$). Добијена вредност прешла је и дозвољену средњу годишњу толерантну вредност ($\text{GV} \times \text{година}$ за насељена подручја од $48 \mu\text{g}/\text{m}^3$).

Праћење мониторинга мерења **буке** реализовано је у општини Стара Пазова и трајало је од јуна 2017. до децембра 2017. године. У току ових шест месеци мерење нивоа буке вршено је на 10 мерних места које је одредила општина Стара Пазова.

У 2018. години, локална самоуправа града Сремска Митровица, једина је започела мониторинг мерења буке у животној средини. Завод за јавно здравље Сремска Митровица током 2018. године извршио је снимање и анализу стања буке у животној средини на територији Града Сремска Митровица и то на пет мерних места. Мерна места су: испред главне поште у центру града, улица Краља Петра I, затим насеље Матије Хуђи, Северни бедем и испред маркета, Румски друм испред броја 53 код транспортног прилаза фирми METALFER STEEL MILL, затим мерно место Променада број 14 и мерно место поред зграде Топлификације, Змај Јовина 26.

Закључак и анализа по мерним местима

Ниво буке за дан

1. Мерно место број 1 – Испред главне поште у центру града, улица Краља Петра I. Мерно место – испред главне поште у центру града, улица Краља Петра I припада Зони 5. где је гранична вредност буке на отвореном простору за дан 65 dB, а меродавни дневни ниво у току 12 месеци није прелазио граничну вредност буке за дан.

2. Мерно место број 2 – Насеље Матије Хуђи, Северни бедем, испред маркета. Ово мерно место припада Зони 3. где је гранична вредност буке на отвореном простору за дан 55 dB, а меродавни дневни ниво у току 12 месеци није прелазио граничну вредност

буке за дан само у децембру месецу.

3. Мерно место број 3 – Румски друм испред броја 53 код транспортног прилаза фирми METALFER STEEL MILL. Ово мерно место припада Зони 6. где је гранична вредност буке на отвореном простору за дан 65 dB, а меродавни дневни ниво у току 12 месеци није прелазио граничну вредност буке за дан.

4. Мерно место број 4 – Променада испред броја 14. Ово мерно место припада Зони 3. где је гранична вредност буке на отвореном простору за дан 55 dB, а меродавни дневни ниво у току 12 месеци прелазио је граничну вредност буке за дан у два месеца и то у : априлу и децембру месецу.

5. Мерно место број 5 – Поред зграде Топлификације, Змај Јовина број 26. Ово мерно место припада Зони 2. где је гранична вредност буке на отвореном простору за дан 50 dB, а меродавни дневни ниво у току 12 месеци прелазио је граничну вредност буке за дан у свим месецима осим у децембру месецу.

Ниво буке за вече

1. Мерно место број 1 – Испред главне поште у центру града, улица Краља Петра I. Ово мерно место припада Зони 5. где је гранична вредност буке на отвореном простору за вече 65 dB, а меродавни вечерњи ниво у току 12 месеци није прелазио граничну вредност буке за вече.

2. Мерно место број 2 – Насеље Матије Хуђи, Северни бедем, испред маркета. Ово мерно место припада Зони 3. где је гранична вредност буке на отвореном простору за вече 55 dB, а меродавни вечерњи ниво у току 12 месеци није прелазио граничну вредност буке за дан само у септембру и децембру месецу.

3. Мерно место број 3 – Румски друм испред броја 53 код транспортног прилаза фирми METALFER STEEL MILL. Ово мерно место припада Зони 6. где је гранична вредност буке на отвореном простору за вече 65 dB, а меродавни вечерњи ниво у току 12 месеци није прелазио граничну вредност буке за вече.

4. Мерно место број 4 – Променада испред број 14. Ово мерно место припада Зони 3. где је гранична вредност буке на отвореном простору за вече 55 dB, а меродавни вечерњи ниво у току 12 месеци је прелазио граничну вредност буке за вече само у априлу месецу.

5. Мерно место број 5 – Поред зграде Топлификације, Змај Јовина број 26. Ово мерно место припада Зони 2. где је гранична вредност буке на отвореном простору за вече 50 dB, а меродавни вечерњи ниво у току 12 месеци прелазио је граничну вредност буке за вече у свим месецима.

Ниво буке за ноћ

1. Мерно место број 1 – Испред главне поште у центру града, улица Краља Петра I. Ово мерно место припада Зони 5. где је гранична вредност буке на отвореном простору за ноћ 55 dB, а меродавни ноћни ниво буке није прелазио граничне вредности буке за ноћ само у три месеца (септембар, октобар и децембар).

2. Мерно место број 2 – Насеље Матије Хуђи, Северни бедем, испред маркета. Ово мерно место припада Зони 3. где је гранична вредност буке на отвореном простору за ноћ 45 dB, а меродавни ноћни ниво у току свих 12 месеци прелазио је граничну вредност буке за ноћ.

3. Мерно место број 3 – Румски друм испред броја 53 код транспортног прилаза фирми METALFER STEEL MILL. Ово мерно место припада Зони 6. где је гранична вредност буке на отвореном простору за ноћ 55 dB, а меродавни ноћни ниво буке није прелазео граничне вредности буке за ноћ само у току четири месеца (септембар, октобар, новембар и децембар).

4. Мерно место број 4 – Променада испред број 14. Ово мерно место припада Зони 1. где је гранична вредност буке на отвореном простору за ноћ 45 dB, а меродавни ноћни ниво у току 2018. године није прелазео граничну вредност буке за ноћ само у јануару и децембру месецу.

5. Мерно место број 5 – Поред зграде Топлификације, Змај Јовина број 26. Ово мерно место припада Зони 2. где је гранична вредност буке на отвореном простору за ноћ 45 dB, а меродавни ноћни ниво у току целе 2018. године није прелазео граничну вредност буке за ноћ у јануару и априлу месецу.

Промоција здравља и здравствено васпитање

Промоција здравља подразумева процес оспособљавања људи да повећају контролу над својим здрављем, да га унапреде, комбинацијом здравственог васпитања и других организационих, политичких и економских програма формираних тако да потпомогну промене у понашању и животној средини који воде ка здрављу. Промоција здравља није задатак само здравственог сектора и здравствених радника, они имају улогу иницијатора, али је потребно укључивање и свих других сектора пољопривреде, индустрије, трговине, образовања... С тога је програм промоције здравља на територији Сремског округа реализован у сарадњи са низом партнерских организација и институција.

Здравствено-промотивне кампање из Календара јавног здравља

У оквиру програма од Општег интереса Министарства здравља спроводи се 10 националних кампања за промоцију здравља: Национални дан без дуванског дима, Национални месец борбе против рака, Светски дан вода, Светски дан здравља, Недеља здравља уста и зуба, Светски дан без дуванског дима, Светска недеља подршке дојењу, Светски дан срца, Октобар месец правилне исхране, Светски дан борбе против HIV/AIDS. Поред тога обележавају се и други значајни датуми из Календара јавног здравља у складу са сликом здравља становништва и потребама локалних заједница. У 2018. години, у Сремском округу, спроведено је укупно 25 кампања које су предвиђене Календаром јавног здравља, а које су имале за циљ подизање нивоа свести и информисање заједнице о одређеним здравственим проблемима, мотивацију и утицај на промену понашања и стицање вештина, унапређење развоја партнерства. У оквиру свих обележавања, организована су: предавања, трибине, базари здравља, стручни састанци, конференције за медије, новински чланци, гостовања релевантних стручњака, припремљена су и дистрибуирана здравствено васпитна средства и едукативни материјал. На основу подељеног материјала, процењено је, да је приликом обележавања свих активности, обухваћено око 19.202 људи.

ЗАВОД ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ
ул. Стари шор 47, 22000 Сремска Митровица

e-mail: info@zdravlje-sm.org.rs
web: www.zdravlje-sm.org.rs

Тел:022/610-511

Тел/Факс:022/636-509

Жиро рачун: 840-209667-75

Израда и дистрибуција здравствено васпитних средстава

У 2018. години, материјал који се користио за обележавање значајних датума, добијен је од стране референтних установа „др Милан Јовановић Батут“ и Института за јавно здравље Војводине-Нови Сад, и то 29.348 примерка, а исти је достављен свим здравственим установама као и свим партнерима на терену. Завод за јавно здравље Сремска Митровица додатно је штампао још 2.520 примерака свих здравствено васпитних средстава. Домови здравља Сремског округа, за потребе обележавања датума и спровођења активности из области промоције здравља, израдили су око 11.606 примерака промотивног материјала. Материјал је подељен у складу са активностима целокупном становништву, деци у предшколским установама, ђацима у основним и средњим школама, наставницима, васпитачима, професорима...

Едукација едукатора и становништва за промоцију здравља

На подручју Сремског округа у 2018. години, према подацима са којима располаже Завод за јавно здравље Сремска Митровица, а добијених од здравствених установа, организована су предавања на 74 различите теме за становништво, а процена је да је обухваћено око 11.040 грађана. Када су у питању образовне институције ситуација је следећа: у предшколским установама обухваћено је око 5.443 предшколске деце, затим у основним школама око 5.795, а у средњим школама процена је да је обухваћено око 6.554 ђака. Број одржаних едукација едукатора у Сремском округу је 102 којима је обухваћено 1.806 лица, а Завод за јавно здравље Сремска Митровица у 2018. години спровео 33 едукације едукатора којима је обухваћен 1.035 учесника. Укупан број учесника на округу који је прошао обуку едукације едукатора је 1.806.

Континуирани рад са медијима

У Сремском округу постоји 4 ТВ станице, 7 радио станица и 5 новинских медија. У 2018. години, на подручју Срема, реализовано је много активности и било је доста медијских садржаја који су повезани са промоцијом здравља, и то: 165 ТВ прилога, 107 радио оглашавања, 119 новинских чланака и 10 конференција за новинаре. На сајтовима установа, објављено је 193 корисних и значајних информација, од чега је 93 на сајту Завода за јавно здравље. Завод за јавно здравље Сремска Митровица у сарадњи са референтним институцијама, организовао је 3 конкурса за ликовне и литерарне радове, поводом обележавања значајних датума из Календара јавног здравља (здрава исхрана-Октобар месец правилне исхране, обележавања Недеље здравља уста и зуба и Обележавање недеље дојења). Било је укупно 1.028 радова, од чега 982 ликовна рада и 46 литерарних рада. Освојено је чак 5 награде на Републичком нивоу такмичења на ове теме.

ЗАКЉУЧЦИ:

1. Демографске карактеристике- уочава се пад броја становника, у односу на 2016. годину, а то је према проценама броја становника Институт за јавно здравље Србије-Батут.
2. Стопа наталитета је ниска, а стопа морталитета је висока. Као последица већег броја умрлих од рођених долази до негативног природног прираштаја.
3. Изражено је старење становника, а на то указује и процентуално учешће особа старих 65 и више година у укупном броју становништву, што утиче и на здравствену слику становништва.
4. Водећи узроци смртности одраслог становништва у 2018. години су: на првом месту болести крвотока, затим малигне болести- тумори, а на трећем месту је група болести жлезда са унутрашњим лучењем, исхране и метаболизма. У најзначајније узроке ванболничког морбидитета спадају масовне незаразне болести (МНБ) и то: болести система за дисање, кардиоваскуларне болести, а код радно активног становништва и болести мишићно-коштаног система и везивног ткива. У ванболничком морбидитету деце предшколског и школског узраста водећа група болести су у предшколском узрасту болести система за дисање, фактори који утичу на здравствено стање и контакт са здравственом службом, као и у школском узрасту, а у морбидитету жена посебно место заузимају поред фактора који утичу на здравствено стање и контакт са здравственом службом и болести мокраћно полног система, тумори и трудноћа, рађање и бабиње.
Већи број оболелих од малигнух и ендокриних обољења може се једним мањим делом образложити неадекватним евидентирањем већ оболелих лица у 2018. години од ових обољења, у Е-картону.
5. Вакцинални обухват према извештају епидемиолошке службе (горе наведене вакцине) је незадовољавајући.
6. Није било хидричних епидемија у 2018. години. За одређена одступања приликом испитивања, дате су препоруке.
7. Такође је неопходно решити питање диспозиције чврстих отпадних материја на хигијенски начин у руралним срединама. Не постоје прецизни подаци о начинима депоновања чврстог отпада, као и о хигијенском стању истих у сеоским насељима.
8. У појединим дечјим вртићима присутан је проблем преоптерећености објеката већим бројем деце од оптималног.
9. Уочено је, да је само Град Сремска Митровица вршио мерење квалитета ваздуха и мерење буке у сарадњи са Заводом за јавно здравље Сремска Митровица, док остале општине са територије округа не врше испитивања.
10. И поред тешке ситуације, мигрантске кризе, током сви претходних година па и у 2018. години, није дошло до нарушавања слике здравственог стања становништва округа, у смислу обољевања од заразних болести и појаве епидемија, што је одраз квалитетног и стручног рада Завода за јавно здравље Сремска Митровица и свих релевантних партнера у оваквим ситуацијама. Све то указује на адекватно функционисање здравственог система на територији Сремског округа.

ПРИОРИТЕТИ ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ ЗДРАВЉА СТАНОВНИШТВА

1. Неповољно демографско кретање становништва захтева дефинисање и спровођење мера и активности у циљу повећања наталитета.
2. Најзначајнији фактори који доприносе настанку масовних незаразних болести (МНБ) су ризична понашања (неправилна исхрана и са њом повезана гојазност, повишене масноће у крви, повишен шећер у крви, смањена физичка активност, пушење, злоупотреба алкохола...). Сви ови фактори могу се ставити под контролу интензивирањем промотивно-превентивних мера и активности. Такође се морају назначити јасни задаци за спровођење стратегија са нагласком на мултисекторску сарадњу.
3. Успостављени су регистри за акутни коронарни синдром, шећерну болест и малигне болести. Да би се добро проценио број оболелих и умрлих на бази ових података и регистара потребна је боља и квалитетнија регистрација оболелих од ових болести и евентуално увођење регистара за остале хроничне незаразне болести. Потребна је адекватна, боља и ажурнија достава података од стране здравствених установа Сремског округа у Завод за јавно здравље Сремска Митровица.
4. Стратегије и програме промоције здравља треба прилагодити локалним потребама и могућностима, водећи рачуна о различитим друштвеним, културним и економским факторима. Промоција здравља кроз мултисекторску сарадњу помаже развој и појединца и друштва тако што обезбеђује адекватне информације, као и образовање у области здравља.
5. Имплементирати програме превенције најчесталијих обољења, посебно кардиоваскуларних болести и малигну неоплазми, као водећих узрока смрти становништва. Спровести све активности предвиђене скринингом на одређене болести, а у које су у здравствене установе нашег округа укључене (рак грлића материце, дојке и колоректалног карцинома).
6. Побољшати квалитет података морталитетне статистике, едукацијом свих који учествују у процесу шифрирања узрока смрти, те побољшати сарадњу између институција које учествују у процесу прикупљања и обраде ових података.
7. Потребно је повећати вакцинални обухват- едукација целокупног становништва о значају вакцина у циљу спречавања настанка одређених болести.
8. Добијени микробиолошки параметри који су неодговарајући у одређеним узорцима воде, указују на евентуалне пропусте у систему дистрибуције воде, што је могуће решити на терену, а по добијању резултата (испирањем мреже, хлорисањем). За све неисправне узорке дато је у стручном мишљењу лекара специјалисте хигијене предлог мера за превазилажење проблема.
9. Неопходно је решити питање диспозиције чврстих отпадних материја са подручја Сремског округа изградњом хигијенских деопонија.
10. Препорука је да се мерење квалитета ваздуха и мерење буке настави са градом Сремска Митровица, али да се прошири сарадња осталих општина са Заводом за јавно здравље Сремска Митровица, уколико је то могуће обзиром на присуство других институција/приватни сектор/ како би се могла сачинити шира анализа на вишегодишњем нивоу и указати на штетности по здравље становништва.

ЗАВОД ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ
ул. Стари шор 47, 22000 Сремска Митровица

e-mail: info@zdravlje-sm.org.rs
web: www.zdravlje-sm.org.rs

Тел:022/610-511 Тел/Факс:022/636-509

Жиро рачун: 840-209667-75

11. Стално спровођење активности усмерене на унапређењу здравствено-информационог система, као основа за унапређење система мониторинга и евалуације / умрежавање здравствених установа.
12. Сарадња и укључивање медија могу се искористити за пропагирање здравог начина живота. С тога треба све више интензивирати сарадњу са медијима.
13. Када је у питању коришћење здравствене заштите, потребно је повећати одзив становништва на систематске прегледе као значајне мере у откривању болести и поремећаја здравља свих добних група становништва и то: интензивирањем превентивног рада свих изабраних лекара, спровођењем различитих едукација, предавања, укључивањем средстава јавног информисања...
14. Све активности потребно је реализовати тимским радом, мултисекторском сарадњом и мултидисциплинарним приступом. Развијати партнерске односе са свим сегментима у друштву (радне организације, локална заједница, социјална заштита, невладине организације, средства информисања, систем образовања...)